

Open Digital Competences Training for School Educators (OpenDigCompEdu) (2021-1-ES01-KA220-SCH-000027770)

Tečaj: INKLUZIJA I RAZNOLIKOST

verzija s prijevodom na hrvatski

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Open Digital Competences Training for School Educators (OpenDigCompEdu): Open Digital Competences for Educators courses

Naziv kolegija: Inkluzija i raznolikost	
Datum isporuke	1. svibnja 2024
Podaci o autoru	
Ime autora	prof. Ioan Ciprian Blaj prof. Lidija Bachner prof. Aura Codruta Danieleescu
Naziv organizacije glavnog autora	Inspectoratul Scolar Judetean Timis / Temišvar / Rumunjska
Podaci o prevoditelju	
Ime autora	prof. Ioan Ciprian Blaj
Naziv organizacije autora prevoditelja	Inspectoratul Scolar Judetean Timis / Temišvar / Rumunjska

Licenca za autorska prava : Ovo djelo je licencirano pod Licencom za slobodnu kulturu [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International](#)

Stvaranje ovih resursa sufinancirano je iz ERASMUS+ grant programa Europske unije pod grant br. 2021-1-ES01-KA220-SCH-000027770. Izraženi stavovi i mišljenja su, međutim, samo autora i ne odražavaju nužno stavove Europske unije, SEPIE ili Izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Opis

Informacije o tečaju

Cilj

Ovaj tečaj ima za cilj pružiti učiteljima znanja i vještine koje su im potrebne da razumiju raznolikost, sami prakticiraju inkluziju, učinkovito podučavaju inkluziju i raznolikost u svojim

učionicama i pomognu učenicima da shvate važnost ovog problema i ulogu koju mogu imati u njegovom rješavanju.

Preduvjeti

Ako se tek upoznajete sa sustavom Moodle predlažemo da prije početka ovog tečaja prođete tečaj [Uvod u Moodle](#).

Oblik

Ovo je tečaj samostalnog tempa bez aktivnog moderiranja. Potiče vas se da raspravljate o idejama na forumima za raspravu i odgovarate na upite drugih učenika.

Procijenjeno vrijeme

Procijenjeno vrijeme potrebno za prolazak kroz sadržaj tečaja je 25 sati.

Ishodi učenja

Do kraja ovog tečaja polaznici će moći:

- Definirati raznolikost i način na koji ona doprinosi današnjoj kulturi.
- Identificirati ljudske karakteristike koje doprinose raznolikosti.
- Definirati inkluziju i diskriminaciju.
- Identificirati oblike uključivog i diskriminirajućeg ponašanja.
- Planirati multidisciplinarne lekcije i aktivnosti za istraživanje i razumijevanje različitosti u učionici.
- Planirati multidisciplinarne lekcije i aktivnosti kako biste istražili, razumjeli i prakticirali inkluziju u učionici.

Struktura tečaja

Multidisciplinarni pristupi poučavanju o inkluziji i različitosti.

Osmislite multidisciplinarnu aktivnost za podučavanje o raznolikosti i inkluziji u razredu i podijelite dokaze da je to učinjeno u razredu.

Digitalne kompetencije

Završetak i procjena

Za dovršetak tečaja trebate izvršiti sljedeće aktivnosti: Pregledajte knjigu 'O ovom tečaju'. Obavljajte različite aktivnosti i sudjelujte na forumima. Provjerite svoje razumijevanje' kviz, postizanje 80% ili više.

Završetak aktivnosti

Neke se aktivnosti automatski označavaju kao dovršene na temelju određenih kriterija. Neke aktivnosti zahtijevaju da ih ručno označite kao dovršene.

Svakako dovršite aktivnosti u skladu s njihovim uvjetima završetka.

Značka tečaja

Nakon uspješnog završetka ovog tečaja automatski ćete dobiti značku kojom dokazujete vještine i znanja koja ste stekli.

Moodle verzije

Licenca

Test 1.1: Provjera znanja: Što već znate o raznolikosti i uključenosti?

Pitanja mogu imati više točnih odgovora; točni odgovori su podebljani

1. Koja od sljedećih dimenzija doprinosi ljudskoj raznolikosti?
 - a. **Narodnost.**
 - b. **Zavičajni jezik.**
 - c. **Religija.**
 - d. **utrka.**

2. *Koje se od sljedećih ponašanja može smatrati uključivim?*

- a. Pružanje primjera tijekom lekcija koji se odnose samo na dominantnu kulturnu skupinu.
- b. **Korištenje nastavnih metoda prikladnih za različite kulturne ili etničke skupine.**
- c. **Nudeći primjere tijekom lekcija koji se odnose na mnoštvo kulturnih i rasnih iskustava.**
- d. Izbjegavanje rasprave o pitanjima specifičnim za manjinske etničke skupine kako bi se spriječilo vrijeđanje pripadnika tih skupina.

3. Koje se od sljedećih ponašanja može smatrati uključivim?

- a. Pružanje primjera tijekom lekcija koji se odnose samo na dominantnu kulturnu skupinu.
- b. **Korištenje nastavnih metoda prikladnih za različite kulturne ili etničke skupine.**
- c. **Nudeći primjere tijekom lekcija koji se odnose na mnoštvo kulturnih i rasnih iskustava.**
- d. Izbjegavanje rasprave o pitanjima specifičnim za manjinske etničke skupine kako bi se spriječilo vrijeđanje pripadnika tih skupina.

4. Religijska raznolikost odnosi se na:

- a. Razlike koje se javljaju među ljudima u pogledu njihovih uvjerenja i duhovnih praksi.
- b. Razlike koje se javljaju među pojedincima u pogledu događaja i životnih iskustava koje moraju imati, te njihov redoslijed/kronologija tijekom života.
- c. **Razlike koje se javljaju među ljudima u pogledu specifičnih fizičkih karakteristika etničke skupine kojoj pripadaju.**

5. Diskriminacija se može odnositi na:

- a. **Nepravedno postupanje prema drugim osobama na temelju aspekata kao što su rasa, spol, dob, seksualna orijentacija, vjera, fizički izgled ili prisutnost invaliditeta.**
- b. **Pozitivno preferirano postupanje prema drugim pojedincima na temelju aspekata kao što su rasa, spol, dob, seksualna orijentacija, vjera, fizički izgled ili prisutnost invaliditeta.**
- c. Pružanje jednakih mogućnosti pojedincima koji se razlikuju po rasi, spolu, dobi, seksualnoj orijentaciji, vjeri, fizičkom izgledu ili fizičkom funkcioniranju.

6. Društveno-ekonomska raznolikost odnosi se na:

- a. **Razlike među ljudima zbog resursa koje posjeduju.**
- b. Razlike među ljudima zbog boje kože.
- c. Razlike među ljudima zbog spolne orijentacije.
- d. Razlike među ljudima zbog jezika kojim se govori.

Modul 1:

O raznolikosti i uključenosti

Raznolikost

Raznolikost se odnosi na kvalitetu sastava od raznih stvari i ljudi, koji se razlikuju u nizu relevantnih karakteristika. Kada promatramo svijet s razine okoline i neposredne zajednice ljudi, tendencija je vjerovati da je svijet u velikoj mjeri uniforman. Točnije, budući da su ljudi oko nas slični nama u određenim relevantnim aspektima (npr. fizički, kulturni, društveni, itd.), skloni smo vjerovati da je raznolikost našeg svijeta relativno niska. No, pogledamo li naš planet u cjelini, s makro razine, uočiti ćemo da je raznolikost više pravilo nego iznimka. Često, čak i kada gledamo zajednicu koja se na prvi pogled čini uvelike uniformnom, prepoznat ćemo značajnu raznolikost kada eksplicitno analiziramo njezinu raznolikost duž određenih relevantnih dimenzija.

Kada govorimo o ljudskoj raznolikosti, mislimo na mnoštvo aspekata, kao što su:

- Etničke i kulturne
- Jezični
- Socioekonomski (npr. dostupni resursi)
- Religiozna
- Rasni
- Pojedinač (npr. osobnost, sklonosti, sposobnosti, životna iskustva itd.)
- Seksualno
- Geografski

Kao što ćete dalje otkriti, ti se aspekti ne mogu objektivno odvojiti. Detaljnije ćemo opisati dimenzije različitosti koje imaju najveći utjecaj na funkcioniranje društva.

Rasna, etnička i kulturna raznolikost

Ovaj aspekt raznolikosti odnosi se na razlike koje se javljaju među ljudima u smislu rase (kao što je boja kože ili govorni jezik), kao i etničkog i kulturnog naslijeđa kojem pripadaju (npr. običaji, vjerovanja ili druge kulturne prakse). Kultura oblikuje događaje i životna iskustva koja pojedinac mora imati i njihov slijed/kronologiju kroz život. Također definira i diktira vještine koje pojedinac mora razviti kako bi učinkovito funkcionirao i rješavao specifične i relevantne probleme, običaje koje mora slijediti, način na koji se odvijaju odnosi među ljudima i aspekte kao što su stil odijevanja ili jezik koji se koristi.

Koja je razlika između rase, etničke pripadnosti i kulture?

Iako ove pojmove često koristimo naizmjenično, djelomično zato što se te karakteristike često pojavljuju zajedno u našim iskustvima, ovi se izrazi odnose na nešto drugačije aspekte. Međutim, vidjet ćete da, često,

Rasa se najčešće odnosi na fizičke karakteristike skupine ljudi, poput boje kože ili konfiguracije lica. Dok društvo često koristi lingvističke oznake kao što su "bijelac", "crn" ili "Azijat" da bi opisalo osobu u rasnim terminima, moramo biti svjesni da su ti koncepti društveni konstrukti i predstavljaju sažetke ili pretjerana pojednostavlivanja iznimne genetske raznolikosti ljudska vrsta. S vremenom su takva pretjerana pojednostavljenja dovela do pojave stereotipa i štetnih postupaka protiv skupina ljudi, što je i danas temelj značajnih društvenih nejednakosti. Prepoznavanje takvih stereotipa u sebi prvi je korak prema inkluzivnijem ponašanju, pomažući nam da prijedemo izvan fizičkih razlika među nama prema pravoj priči pojedinaca s kojima komuniciramo.

Etnička pripadnost predstavlja kulturni koncept koji obuhvaća konglomerat elemenata, kao što su kulturne prakse, jezik, religija ili povijest. Najčešće zaokružuje identitet ili pripadnost kulturnoj skupini, a ne fizičke razlike među ljudima (iako one mogu postojati). U svojoj srži, etnička pripadnost obuhvaća identitet koji dijele članovi grupe, kao i njihovo povijesno nasljeđe. Različiti elementi mogu biti temelj formiranja etničke grupe, poput zemljopisnog položaja, zajedničke loze ili povijesnih zajedničkih životnih iskustava.

Kultura je najopćenitiji pojam i obuhvaća navike, uvjerenja, vrijednosti, društvene norme, jezik, kao i umjetničko stvaralaštvo koje dijeli skupina ljudi. S jedne strane, kulturološke prakse oblikuju kako bi se život pojedinca trebao odvijati unutar grupe kako bi se maksimalno prilagodio okruženju u kojem je rođen. U određenoj su mjeri kulturne prakse povijesno predstavljale rješenja koja je identificirala kulturna skupina za probleme s kojima se suočavala u svojoj povijesti. Oni odražavaju pravila života, alate i prakse koji su nekoć bili najučinkovitiji način rješavanja određenih problema relevantnih za grupu. Slično genima koji se prenose s jedne osobe na drugu kako bi uvijekječili najučinkovitije i najrelevantnije fizičke karakteristike vrste, najrelevantniji kulturni elementi za opstanak i prilagodbu zajednice ili skupine prenose se s jedne generacije na drugu u obliku pravila, prakse, vjerovanja ili kulturnih artefakata.

Religijska raznolikost opisuje razlike koje se javljaju unutar zajednice ili društva u smislu vjerovanja i vjerskih običaja. Te se razlike mogu pronaći na više razina unutar različitih religija koje koegzistiraju u istom društvenom prostoru, kao što su:

- Središnja uvjerenja i doktrine koje čine intelektualnu infrastrukturu različitih religija.
- Sveti tekstovi, priče i mitovi koji obuhvaćaju prakticiranje različitih religija.
- Rituali i postupci obuhvaćeni vjerskim obredima.
- Moralna načela koja vode ponašanje pojedinaca koji prakticiraju različite religije.
- Institucije i društvene strukture povezane s različitim religijama.
- Sakralni (sveti) predmeti, relikvije i sakralna umjetnost.

Religijska raznolikost ne podrazumijeva nužno vjersku toleranciju ili osiguranje prava na slobodno prakticiranje bilo kojeg vjerskog opredjeljenja. Iako su različite religijske denominacije prihvaćene i koegzistiraju u europskim zemljama, zemlje izvan europskog prostora poznate su po snažno vjerski prožetim sukobima i niskoj toleranciji prema drugim denominacijama ili odstupanjima od tradicionalnih duhovnih praksi.

U Europi je vjerska sloboda podržana i zajamčena zakonima i međunarodnim ugovorima koji podupiru pravo na izbor, prakticiranje, promicanje i podržavanje različitih vjerskih uvjerenja, u skladu s poštivanjem ovog prava za druge.

Individualna raznolikost

Koncepti religijske ili kulturne raznolikosti najčešće se koriste za raspravu o razlikama među skupinama ljudi. Međutim, raznolikost je još izraženija unutar svake od ovih skupina. Ljudi se značajno razlikuju s obzirom na osobnost, sklonosti, životna iskustva, vještine i životne filozofije.

Ono što je važno uzeti u obzir jest da se osoba razvija na spoju gena koje posjeduje i svojih životnih iskustava, prožetih kulturnim i društvenim kontekstom u kojem se pojavljuju. Stoga je dio te individualne raznolikosti oblikovan kulturom u kojoj se osoba razvija. Barbara Rogoff, američka istraživačica, pokazala je da kultura u kojoj se pojedinac razvija može čak oblikovati način na koji najučinkovitije uči (npr. sudjelovanjem u svakodnevnim aktivnostima zajednice nasuprot učenju iz lekcija posebno osmišljenih za njih u specijaliziranom kontekstu učenja) ili kako obraćaju pozornost na informacije oko sebe.

Socioekonomska raznolikost

Ova dimenzija različitosti je ona s kojom se najčešće susrećemo, bez obzira na povijesno razdoblje, zemljopisni položaj ili kulturu. Odnosi se na razlike među ljudima s obzirom na resurse koje posjeduju (financijske, materijalne, kulturne, obrazovne itd.).

Postoji nekoliko aspekata koji pridonose ovoj društveno-ekonomskoj raznolikosti:

- A. **Obrazovne barijere.** Ovaj faktor ima dvosmjernan odnos sa socioekonomskom razinom. Konkretnije, niža razina obrazovanja najčešće se povezuje s nižim socioekonomskim razinama, dijelom zbog razlika u plaćama između poslova ili stručnih područja koja zahtijevaju visoko obrazovanje i onih koja zahtijevaju samo obvezno školovanje. Zauzvrat, na pristup obrazovanju može utjecati društveno-ekonomska razina pojedinca. S jedne strane, to može biti posljedica nedostatka obrazovne infrastrukture u zemljopisnom području u kojem pojedinac živi – situacija koja se često susreće u ruralnim područjima, na primjer. S druge strane, troškovi povezani s visokim obrazovanjem (ne samo oni uključeni u sam obrazovni proces, već i periferni troškovi poput smještaja ili hrane) mogu ograničiti pristup ovoj razini obrazovanja određenim skupinama ljudi.
- B. **Društvena stigma i stereotipi** Pojedinci koji pripadaju socijalno ugroženim kategorijama često se suočavaju s negativnim stavovima, predrasudama i diskriminacijom. Takvi stavovi mogu utjecati na opseg u kojem se tim pojedincima nude prilike za učenje i pristup relevantnim iskustvima učenja (npr. učitelj može vjerovati da dijete iz nepovoljnog položaja ne može učiti tako dobro kao drugi i stoga ne pruža potrebnu stimulaciju ili pristup na natječaje ili dodatna objašnjenja). Najčešće, učenici iz nepovoljnog položaja nemaju koristi od potrebne stimulacije u svom kućnom okruženju da "aktiviraju" svoj potencijal učenja, aspekt koji bi se mogao uravnotežiti u obrazovnom okruženju takvim korisnim iskustvima učenja. Negativni stavovi prema skupinama u nepovoljnog položaju i nedostatak prilika za poticanje mogu utjecati na samopoštovanje ovih učenika, motivaciju za školu, kao i njihovo povjerenje u svoju sposobnost učenja, s doživotnim posljedicama. Međutim, studije obrazovne i razvojne psihologije pokazuju da su učenici iz nepovoljnog položaja oni koji imaju najviše koristi od korektivnih intervencija, koje omogućuju pristup resursima i bogatim obrazovnim iskustvima.

Takvi stereotipi, negativna uvjerenja i ponašanja koji mogu utjecati na odnos nastavnik-učenik i, implicitno, na obrazovni put učenika iz nepovoljnog položaja, mogu uključivati:

a. **Negativna uvjerenja o učenicima:**

- Učenik ne želi učiti.
- Učenik nema motivacije.
- Studentu nedostaje ambicija.

(Ovo se posebno odnosi na djecu iz manjinskih etničkih skupina i socijalnoekonomski nepovoljnog položaja.)

b. **Niska očekivanja od učenika** (najčešće povezana s nedovoljnom stimulacijom učenika - "Oni to ionako ne mogu, zašto bi se trudili.")

- c. **Slaba pažnja prema određenim učenicima** (najčešće povezana s uvjerenjem da dijete ne može ili ne želi učiti).
- d. **Negativni stavovi prema roditeljima** (Roditelji iz nepovoljnog položaja su zanemarujući).

Uz ove stavove koji mogu negativno diskriminirati određene učenike, mogu postojati i stavovi koji pozitivno diskriminiraju druge učenike:

- a. **Visoka očekivanja** za socioekonomski naprednije studente ili one povezane s roditeljima relevantnog društvenog statusa.
- b. **Povećana pažnja** učenicima povezanim s roditeljima višeg društvenog statusa.

I negativni stavovi prema određenim kategorijama učenika i pozitivni stavovi prema drugim kategorijama učenika prevode se u razlike u ponašanju nastavnika prema tim učenicima i razlike u stavovima učenika prema nastavniku, prema sebi i prema cjelokupnom obrazovnom procesu. Na primjer, socioekonomski ugroženi učenik koji prima manje pažnje u razredu, manje prilika za učenje i manje povratnih informacija može imati niža akademska postignuća, što može dovesti do negativnih uvjerenja u sebe, manje samoučinkovitosti u pogledu procesa učenja i negativnih stavova prema školi i obrazovanju. Nasuprot tome, vjerojatnije je da će dijete koje dobiva pažnju, prilike za učenje, povratne informacije ovisne o uspješnosti i priliku za ispravljanje pogrešaka postići pozitivne rezultate i razviti pozitivna uvjerenja u sebe, stavove prema učenju i stavove prema školi. Ova djeca, bez obzira na svoj socioekonomski status, mogu razviti veću samoeфикаsnost vezanu uz obrazovni proces, imaju priliku obrazovno napredovati i postići višu socioekonomsku razinu.

C. Reprezentativnost i obrasci ponašanja

Najčešće društvo na rukovodeća mjesta promiče pojedince koji su dosegli određenu socioekonomsku razinu. Iako se, filozofski, naše društvo temelji na meritokraciji, napredovanje na vidljive rukovodeće pozicije često se temelji na različitim kriterijima, uključujući socioekonomske čimbenike. Stoga pojedinci iz nepovoljnog položaja nemaju koristi od pozitivnih uzora na vidljivim pozicijama u društvu.

Seksualna raznolikost

Ljudi se mogu razlikovati i po tome kako prakticiraju i izražavaju svoju seksualnost. Na svojoj osnovnoj razini, seksualna raznolikost odnosi se na prihvaćanje da postoje i druge seksualne orijentacije osim heteroseksualnosti, kao i na prepoznavanje da se rodne uloge mogu prakticirati na različite načine. To promiče toleranciju za te različite

načine izražavanja seksualnog identiteta i prihvatanje individualnih razlika među ljudima koji se razlikuju u tim aspektima.

Naravno, postoje i kontroverzniji aspekti s teorijskog stajališta, kao što je rodna teorija, aspekti na koje se različito gleda u konzervativnijim ili liberalnijim kulturama ili društvima, ali iako postoji različitost u mišljenjima, smatramo da općenito stavovi prema ljudima koji su dio seksualnih manjina / LGBTQ+ zajednice – bilo da se izražavaju ili ne – treba imati stav tolerancije.

U školskom okruženju možemo se susresti sa situacijama gdje postoje učenici koji su dio LGBTQ+ manjine, bez obzira jesu li se izrazili ili ne, ali moramo uzeti u obzir da oni iz različitih razloga mogu biti stigmatizirani, izloženi diskriminaciji, nasilju, bullying, homofobija, a uloga je nastavnika da te situacije prepozna, ublaži i otkloni negativne situacije, savjetujući ranjive pojedince, kao i odgovorne za radnje koje mogu imati i kriminalni ili kazneni karakter.

Dajemo primjer didaktičke aktivnosti s ciljem poboljšanja neinkluzivnog ponašanja prema LGBTIA+ osobama:

Profesor u srednjoj školi mogao bi organizirati aktivnost podizanja svijesti i empatije u razredu usmjerenu na borbu protiv diskriminacije i promicanje poštovanja i prihvatanja različitosti. Evo moguće aktivnosti:

Naslov: "Istraživanje različitosti i promicanje inkluzije u školskoj zajednici"

Cilj aktivnosti: Promicati razumijevanje, empatiju i prihvatanje različitosti, posebno u odnosu na LGBTQ+ zajednicu.

Potreban materijal: Bijela ploča ili platno za projektor, šarene ljepljive bilješke, olovke u boji, flipchart papir, flomasteri.

upute:

Uvod (10 minuta):

Započnite raspravom o važnosti poštovanja i tolerancije u školskoj zajednici.

Objasnite da će se današnja aktivnost usredotočiti na seksualnu raznolikost i promicanje inkluzije za sve učenike, bez obzira na njihovu seksualnu orijentaciju.

Brainstorming (15 minuta):

Koristeći šarene ljepljive cedulje, zamolite učenike da zapišu riječi ili izraze koji opisuju pozitivne aspekte različitosti i uključenosti.

Stavite ljepljive bilješke na bijelu ploču ili vidljivi zid u učionici i razgovarajte o njima zajedno.

Rasprave i razmišljanje (20 minuta):

Podijelite učenike u male grupe i svakoj grupi dodijelite hipotetski scenarij u kojem je LGBTQ+ student diskriminiran ili stigmatiziran.

Zamolite grupe da rasprave kako bi se ova situacija mogla riješiti i da predlože rješenja za promicanje uključivanja i poštovanja u tim slučajevima.

Zatim neka svaka grupa predstavi svoje ideje razredu.

Kreativna aktivnost (25 minuta):

Potaknite učenike da rade zajedno na stvaranju postera, kolaža ili banneri koji promiču poruke o prihvatanju i uključivanju LGBTQ+ zajednice.

Ti se materijali mogu izložiti u školi kako bi se dodatno promicala svijest i tolerancija.

Završno razmišljanje (10 minuta):

Zaključite aktivnost poticanjem učenika da podijele ono što su naučili i da razmisle o tome kako mogu doprinijeti stvaranju prijateljskog i inkluzivnijeg školskog okruženja za sve učenike.

Ova aktivnost ne samo da će pomoći senzibilizirati i educirati učenike o seksualnoj raznolikosti i LGBTQ+ uključivanju, već će također promicati sigurnije i empatičnije školsko okruženje za sve učenike.

Uključenje:

a razini obrazovnog sustava inkluzija je **primarno načelo** koje ima za cilj stvoriti pravedno obrazovno okruženje koje podržava sve učenike. Ovo se načelo očituje na više razina i na različite načine, tako da se prakticira na što sveobuhvatnijoj razini.

Na razini obrazovnog sustava inkluzija predstavlja najvažnije načelo s ciljem stvaranja pravednog obrazovnog okruženja koje podržava sve učenike. Ovo se načelo manifestira na više razina i na različite načine, osiguravajući njegovu sveobuhvatnu primjenu.

1. **Različitost na razini studentskog tijela** . Obrazovne ustanove koje prakticiraju inkluziju prihvaćaju u svoje studentsko tijelo pojedince s različitim kulturnim, etničkim, socioekonomskim i osobnim podrijetlom. Uz to, oni razmatraju uključivanje i pružanje potrebnih resursa djeci s različitim stilovima učenja ili različitim fizičkim i kognitivnim sposobnostima.
2. **Jednake mogućnosti**. U kombinaciji s prvom razinom, inkluzivne škole pružaju različite mogućnosti učenja i individualiziranu podršku svakom učeniku, uzimajući u obzir potrebe povezane sa stilom učenja ili kognitivnom i tjelesnom razinom razvoja.
3. **Promicanje prihvatanja , poštovanja i empatije među studentima** . Ovaj se cilj može postići intervencijom na nekoliko razina:
 - a. **Osobni i profesionalni razvoj nastavnika**

a1. **Osobno**: vještine upravljanja stresom i oporavak fizičkih resursa

a2. **Profesionalno** : pozitivni stavovi, modeliranje pozitivnog ponašanja za učenike (npr. posredovanje u konfliktu), razvijanje vještina za podržavanje različitih stilova učenja ili upravljanje simptomima poremećaja učenja, upravljanje grupom učenika (intervencije u odnosima - kako pružiti podršku i postaviti granice u isto vrijeme),

- b. **Osobni razvoj za studente** - empatija, prepoznavanje jakih strana, razvoj društvenih vještina (npr. pregovaranje, rješavanje sukoba)
- c. **Događaji koji slave različitost** (npr. dani romske kulture, dani mađarske kulture, dani rumunjske kulture, Međunarodni dan neuroraznolikosti/autizma itd.)
- d. **Intervencije protiv zlostavljanja**

4. Zastupljenost različitosti kroz kurikulum i nastavne metode:

4.a **Sadržaj i aktivnosti učenja iz različitih kultura, perspektiva** - npr. proučavanje događaja, književnih djela, umjetnosti ili povijesti koji odražavaju iskustva više grupa, uključenih u nastavni plan i program prema odluci škole.

4.b **Korištenje metoda podučavanja koje odražavaju stilove učenja koji se nalaze u različitim kulturama**. Na primjer, učitelji bi mogli integrirati participativno učenje, specifično za kulture s autohtonim naslijeđem kako je opisala Barbara Rogoff, pružajući učenicima priliku da uče kroz naukovanje (npr. uključiti ih u naukovanje za različite zanate). U zapadnim industrijaliziranim kulturama učenje je često specijalizirano, s djecom koja prvo uče teoretski, a zatim primjenjuju koncepte na različite načine. Utvrđeno je da je ovaj stil učenja izazovniji za djecu iz kultura s autohtonim naslijeđem, kao što su afrički imigranti.

5. Uključivanje zajednice i roditelja. Inkluzivne škole uzimaju u obzir potrebe zajednice kojoj pripadaju i uključuju ih u promicanje i podržavanje različitosti. Osim toga, oni uzimaju u obzir roditeljski doprinos u osmišljavanju aktivnosti i upravljanju svojom djecom u školskom okruženju.

Uključivanje nasuprot diskriminaciji:

Za razliku od uključivog ponašanja, diskriminacija se odnosi na nepravedno postupanje prema drugim pojedincima na temelju aspekata kao što su rasa, spol, dob, seksualna orijentacija, vjera, fizički izgled ili prisutnost invaliditeta. Diskriminacija može imati različite oblike, neki su eksplicitniji i vidljiviji, dok su drugi suptilniji i teže ih je prepoznati.

Naš mozak prirodno stvara kategorije. Raznolikost svijeta oko nas, osjetilnu raznolikost s kojom se susrećemo iz trenutka u trenutak, lakše je obraditi i razumjeti kada se informacije grupiraju u kategorije. Uz ograničenja ljudskog kognitivnog sustava, kontekst u kojem se razvijamo (uključujući kulturu, nacionalnost, geografsku regiju i obiteljsko porijeklo), kroz iskustva kojima smo podvrgnuti, značajno utječe na to kako formiramo kategorije i koncepte povezane s njima , kao i kakav odgovor smatramo najprikladnijim kada dođemo u kontakt s

pripadnicima ovih kategorija. Grupiranje ljudi prema kriterijima poput rase, spola, vjere ili drugih karakteristika koje naš mozak smatra kognitivno "ekonomičnima" prirodna je tendencija našeg kognitivnog sustava koji uči i osjetljiv je na pravilnosti oko sebe. Međutim, ista osoba (npr. žena po imenu Maria) može pripadati jednoj kategoriji ako se procjenjuje u smislu rase (npr. Maria je bijelac), drugoj kategoriji ako se odnosi na spol (npr. Maria je žensko), drugoj kategoriji ako odnosimo se na zanimanje (npr. Marija je inženjerka), a još jednu kategoriju ako govorimo o glazbenim preferencijama (npr. Marija je rokerica). U svakom od ovih slučajeva, niti jedna od kategorija prema kojima bismo mogli suditi o Mariji ne obuhvaća u potpunosti njezinu složenost (tj. Maria je inženjerka s bijele rase koja voli rock glazbu - čak ni ovaj opis nipošto nije iscrpna karakterizacija Marije). U isto vrijeme, svaki put kada Mariju kategoriziramo prema svakoj od ovih kategorija, ona se može grupirati s različitim ljudima (npr. kategorija Kavkazaca uključuje različite profesije, osim inženjerstva, i ljude s različitim glazbenim preferencijama). Stoga vidimo da, iako može biti korisno iz određenih perspektiva grupirati ljude u određene kategorije (npr. kada govorimo o statistici, geografskim područjima, kulturama), ne možemo u potpunosti obuhvatiti složenost osobe samo na temelju jedne od ovih kategorija. Pa kako smo ipak na kraju diskriminirali ljude na temelju takvih kategorija?

Kroz našu povijest, i kao vrsta i kao kultura ili pojedinci, suočavali smo se s različitim situacijama u kojima smo morali učinkovito odgovoriti kako bismo se zaštitili i preživjeli razne izazove. Na primjer, mi smo (kao vrsta) naučili da su zmije opasne i stoga trebamo izbjegavati svaki kontakt s njima, čak i ako nismo sigurni da su otrovne. Različite nacije i kulture imale su povijesna razdoblja u kojima su bile uključene u značajne sukobe, s visokom cijenom za obje strane, i kao rezultat toga, njihovi pripadnici naučili su izbjegavati jedni druge ili ne vjerovati jedni drugima. Naše obiteljsko podrijetlo je kroz svoju povijest bilo podvrgnuto čestim negativnim iskustvima s pripadnicima druge rase ili kulture, i stoga se s generacije na generaciju prenosila averzija prema tim članovima. Sve su to relevantna iskustva učenja koja su dovela do povezivanja kategorije ljudi s određenim ponašajnim reakcijama koje su se u nekom trenutku smatrale prikladnima. Problem s ovim odgovorima je taj što, također zbog kognitivne ekonomije, imaju tendenciju da se ovjekovječe čak i u nedostatku uvjeta i konteksta koji su ih inicijalno opravdavali i nastavljaju se primjenjivati čak i ako nam kontekst pokaže da više ne vrijede. S vremenom su ljudi naučili koje su vrste zmija neotrovne, sukobi među kulturama su se stišali i nestali, a iskustva naših predaka s ljudima tih rasa ili kultura nisu se dogodila dugo vremena. Stoga odgovori stvoreni ovim okolnostima više nisu prilagođeni sadašnjem kontekstu.

Strah, preuzimanje **vrijednosti** iz obitelji ili društva, kao i **nedostatak znanja ili iskustva** s ljudima koji imaju drugačije karakteristike od onih u vlastitoj kulturi, najčešći su uzroci diskriminacije.

U obrazovnom kontekstu, očitiji oblici diskriminacije poprimaju oblik ponašanja kao što su:

Među studentima:

- Isključivanje iz skupina djece iz drugih kultura ili rasa od onih koje prevladavaju u određenom društvu.
- Agresivno ponašanje prema učenicima iz različitih kultura, s različitim osobinama ili uvjerenjima.
- Korištenje pogrdnih izraza prema učenicima iz pojedinih manjinskih kategorija.

Među nastavnicima i učenicima:

- Isključivanje učenika iz različitih kultura iz učenja ili rekreacijskih aktivnosti.
- Izgradnja aktivnosti učenja koje nisu u skladu s vrijednostima, uvjerenjima ili potrebama učenja učenika iz manjinskih skupina.
- Poklanjanje nižeg stupnja pažnje učenicima iz manjinskih skupina ili komuniciranje s njima hladnijim ili agresivnijim tonom.
- Ocjenjivanje učenika iz manjinskih kategorija.

Studije iz specijalizirane literature pokazuju da su adolescenti i djeca koja su diskriminirana izložena većem riziku od razvoja poremećaja mentalnog zdravlja, imaju više problema s fizičkim zdravljem, imaju veći rizik od društvenih problema i problema u ponašanju (Metzner et al., 2022; Marcelo & Yates, 2019). Štoviše, iskustvo diskriminacije iz više perspektiva ima kumulativni učinak na mentalno zdravlje (Metzner et al., 2022.). Stoga će učenik koji je diskriminiran i zbog rase i zbog socioekonomskog statusa imati veću vjerojatnost da će razviti probleme prilagodbe od učenika koji nije diskriminiran ili koji je diskriminiran samo iz jedne perspektive.

Kako možemo ispraviti stereotipe i diskriminatorna ponašanja?

Jedan od najvažnijih načina na koji se možemo boriti protiv diskriminacije i stereotipa je doživljavanje situacija koje donose nove, složene i sveobuhvatne informacije u naš kognitivni sustav. Na taj način učimo mnogo više o svijetu i kulturama oko nas i shvaćamo da se nijedna osoba ne može u potpunosti prosuđivati na temelju jedne kategorije. Takva iskustva mogu se stvoriti prepoznavanjem različitosti i prakticiranjem uključenosti.

Reference

Rogoff, B., Correa-Chávez, M. i Silva, KG (2011.). Kulturalne varijacije u dječjoj pažnji i učenju. *Psihologija i stvarni svijet: Eseji koji ilustriraju temeljne doprinose društvu*, 154-163.

Merriam-Webster's Collegiate Dictionary (10. izdanje). (1999). Merriam-Webster Incorporated.

White, HL i Rice, MF (2015). Višestruke dimenzije različitosti i kulture. U *Raznolikost i javna uprava* (str. 11-31). Routledge.

Morrison, E. i Grbić, D. (2015). Dimenzije različitosti i percepcija učenja od pojedinaca iz različitih sredina: posebna važnost rasne raznolikosti. *Academic Medicine*, 90 (7), 937-945.

Metzner, F., Adedeji, A., Wichmann, MLY, Zaheer, Z., Schneider, L., Schlachzig, L., ... i Mays, D. (2022). Iskustva diskriminacije i svakodnevnog rasizma među djecom i adolescentima

imigrantskog podrijetla – rezultati sustavnog pregleda literature o utjecaju diskriminacije na razvojne ishode maloljetnika u svijetu. Granice u psihologiji, 13, 805941.

Marcelo, AK i Yates, TM (2019). Etničko-rasni identitet male djece ublažava utjecaj ranih iskustava diskriminacije na probleme u ponašanju djeteta. Kulturna raznolikost i psihologija etničkih manjina, 25(2), 253.

https://commission.europa.eu/about-european-commission/organisational-structure/people-first-modernising-european-commission/people-first-diversity-and-inclusion_en

<https://education.ec.europa.eu/focus-topics/improving-quality/inclusive-education>

<https://www.mastereducator.in/blog/social-diversity-definition-types>

Praktična aktivnost za nastavnike 1 - Samorazvoj

- 1. Ono u što vjerujete utječe na vaše ponašanje prema učenicima. Ova vježba će vam pomoći identificirati svoja negativna uvjerenja o učenicima s kojima radite i provjeriti njihovu korespondenciju sa stvarnošću.**

- A. Odaberite s popisa ispod uvjerenja koja imate o učenicima u svojim razredima.
- B. Zapišite ova uvjerenja (ili druga koja ste identificirali) u prvi stupac tablice.
- C. Za svako od ovih uvjerenja identificirajte situaciju ili argument koji im je u suprotnosti i opišite ih u stupcima 2 i 3 (tj. koje me je iskustvo naučilo da je učenik X zapravo motiviran za učenje, suprotno onome u što sam u početku vjerovao).

Primjeri vjerovanja:

- Ovaj učenik nije motiviran.
- Ovaj student nije sposoban.
- Besmisleno je da pokušavam jer on to nikad neće shvatiti.
- Ovaj učenik ne želi učiti.
- Dovoljno je ako mu dam samo malo posla; više ionako ne može.
- Ovaj student nema budućnost.
- Ovaj učenik je izgubljen slučaj; nema smisla da pokušavam.

Identificirano uvjerenje	Argument/iskustvo 1	Argument/iskustvo 2

1. **Prepoznavanje ponašanja kojima, svojevolljno ili nenamjerno, diskriminiramo određene skupine ljudi samo je prvi korak prema prakticiranju inkluzije. Da bismo razumjeli kako smo došli do takvih uvjerenja i ponašanja prema tim skupinama, važno je proučiti našu kulturnu, obiteljsku i osobnu povijest kako bismo identificirali ona iskustva koja su dovela do formiranja i održavanja naših trenutnih stereotipa.**

- A. Identificirajte skupinu prema kojoj ste identificirali određene negativne stavove ili reakcije. Zabilježite ovu grupu u nastavku:

- B. Razmislite o kulturi s kojom se identificate. Koji su povijesni događaji ili kulturni i politički aspekti mogli dovesti do formiranja i održavanja ovog stereotipa? Opišite jedan od njih u nastavku.

[illegible]

- E. Razmislite o tome u kojoj mjeri interakcije koje su u skladu sa stereotipom prevladavaju ili ne prevladavaju u vašem sadašnjem životu. Je li iskustvo poput onog ranije opisanog stalno iskustvo u vašem životu? U kojoj je mjeri to iskustvo obilježilo vaše interakcije s drugim kategorijama ljudi? Koje ste još vrste (pozitivnih?) interakcija imali s članovima opisane skupine?

Najčešće možemo identificirati kako negativna iskustva sa skupinom prema kojoj imamo stereotip, tako i pozitivna ili neutralna iskustva u našoj osobnoj povijesti. Često možda nemamo izravan kontakt sa skupinama o kojima imamo stereotipe, ali umjesto toga razvijamo određena očekivanja na temelju informacija iz izvora kao što su mediji, filmovi ili anegdote od drugih (te su informacije već prošle kroz određene filtere i tumačenja prije nego što stignu do nas). Stoga, sljedeći put kad se nađemo s negativnim stavom ili reakcijom prema članu diskriminirane skupine, uzmimo nekoliko minuta da razmislimo o valjanosti argumenata koji podržavaju te reakcije.

Praktične aktivnosti za nastavnike 2 - Uvođenje različitosti učenika

****AKTIVNOST 1.**** Identificirajte primjere ličnosti (umjetničke, glazbene, znanstvene, kulturne, modne, itd.) ili likova koji su dali relevantan, značajan doprinos čovječanstvu i koji dolaze iz skupina koje se razlikuju u smislu raznolikosti i koji su u nekom trenutku bili u nepovoljnom položaju ili diskriminirani. Napravite interaktivnu lekciju kroz koju vaši učenici mogu učiti o tim osobnostima. U izvršavanju zadatka koristite barem jedan multimedijski element i uključite barem jednu interaktivnu aktivnost sa svojim učenicima.

Multimedijski element može biti:

a. Interaktivna PowerPoint prezentacija

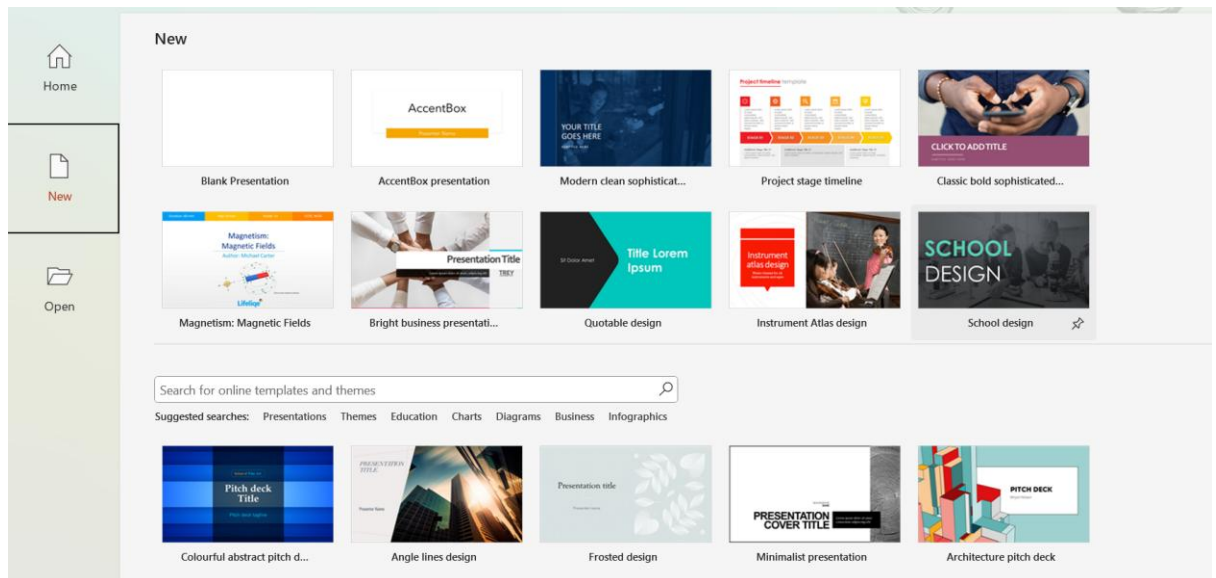
Za izradu takve prezentacije potrebno je na računalu imati instaliran Microsoft PowerPoint (iz Microsoft Office paketa). Ako nemate ovaj softver, Google dopušta besplatno korištenje Google slajdova, na temelju besplatnog korisničkog računa. Google Slides je online program koji omogućuje izradu PowerPoint prezentacija i njihovu isporuku online.

Za izradu prezentacije u programu Microsoft PowerPoint (MS PPT) razmotrite ove aspekte koji će poboljšati interaktivnost vaše prezentacije:

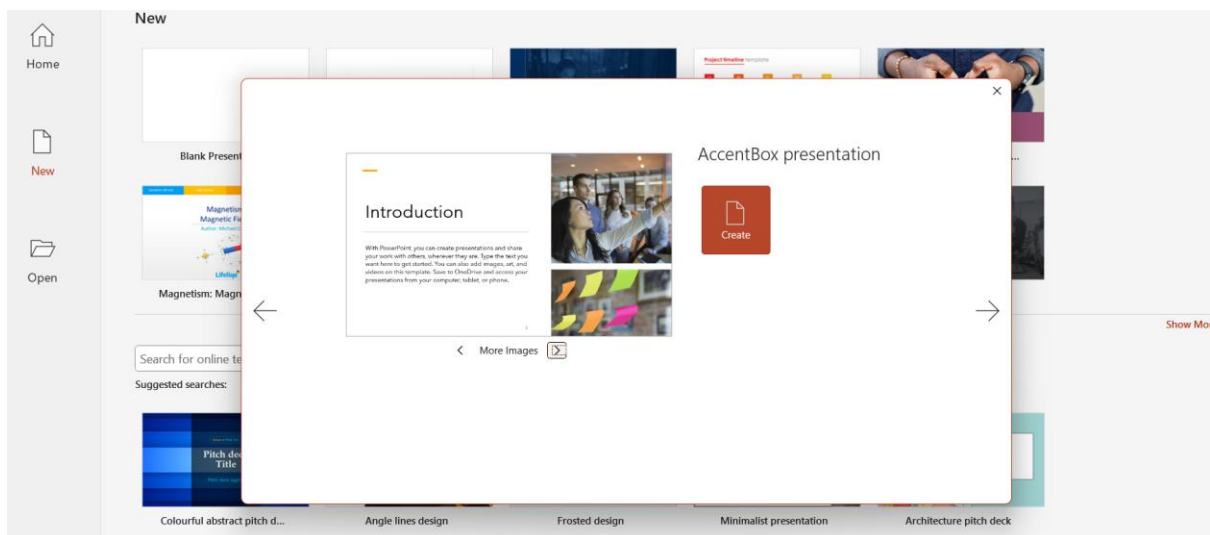
- **Imate mogućnost započeti izravno s predloška prezentacije.**

U glavnom izborniku MS PPT-a, opcija NOVO otvara zaslon na kojem možete odabrati ili pretražiti početni predložak za svoju prezentaciju. Dostupni su razni predlošci, svaki sa specifičnim interaktivnim elementima i atraktivnim grafičkim dizajnom. Svaki predložak uključuje skup unaprijed definiranih boja (koje zatim možete prilagoditi), skup uzoraka slajdova za korištenje i prilagođene elemente animacije. Za odabir predloška:

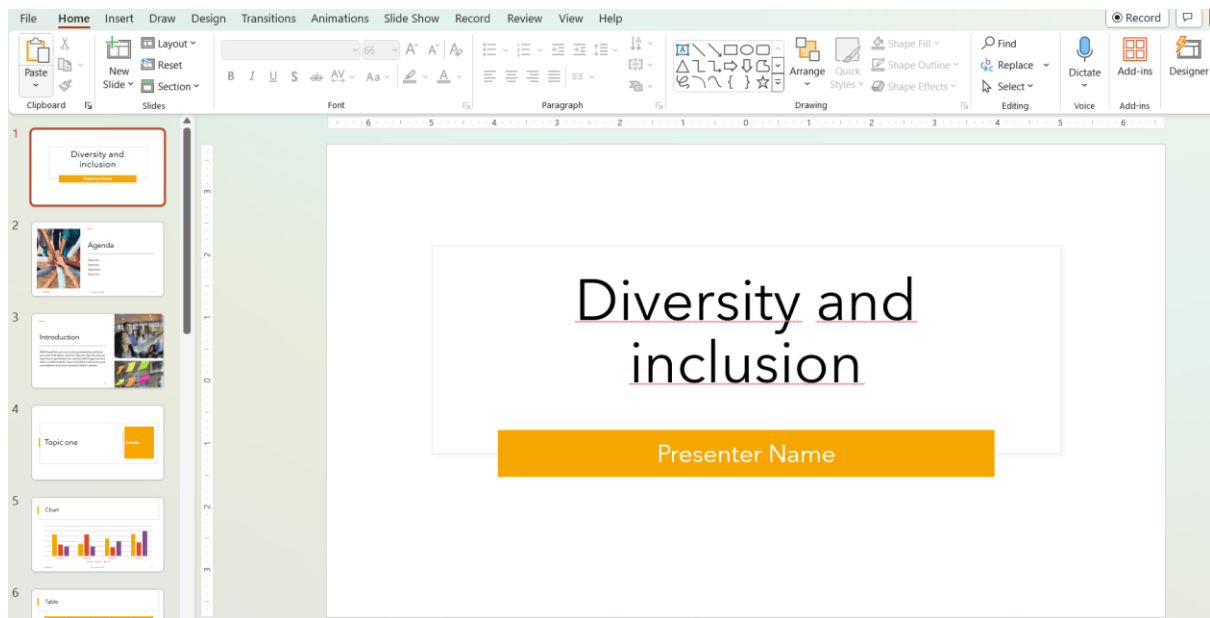
- Potražite kategoriju predloška iz opcije pretraživanja koristeći ključne riječi koje odgovaraju željenoj temi; postoji i mogućnost izravnog klika na kategoriju "Obrazovanje" ispod trake za pretraživanje;

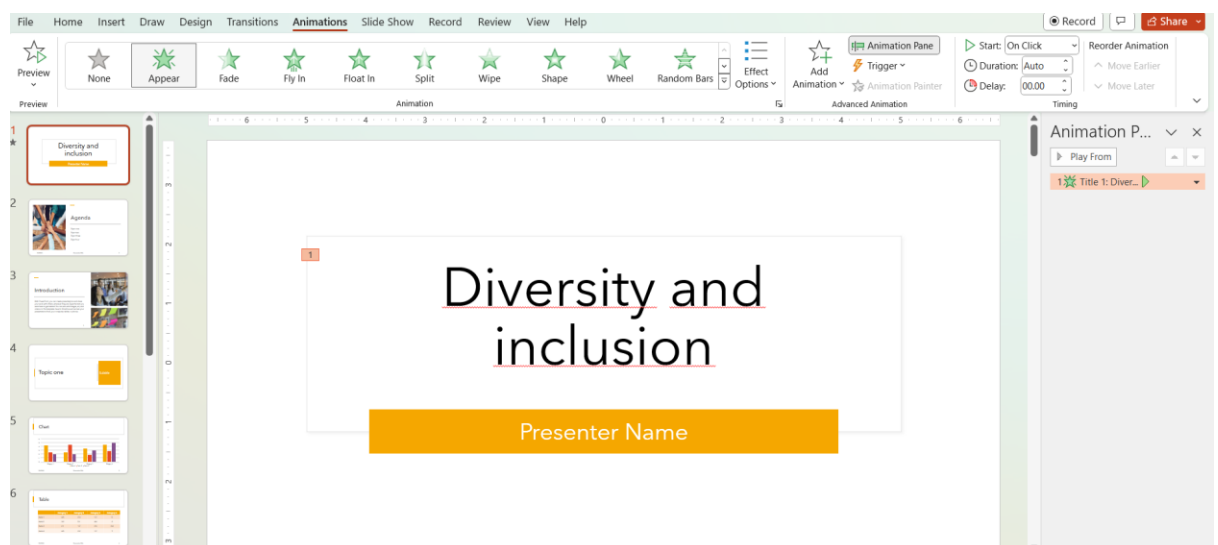
- Nakon što ste identificirali temu koja vam se sviđa, kliknite na nju i možete se kretati lijevo i desno da biste vidjeli dostupne opcije slajdova iz opcije "Više slika". (Više slika)

- Ako ste zadovoljni odabranom opcijom, pritisnite gumb "Kreiraj" za generiranje prezentacije. Sada ga možete početi uređivati i popunjavati relevantnim slikama i sadržajem.

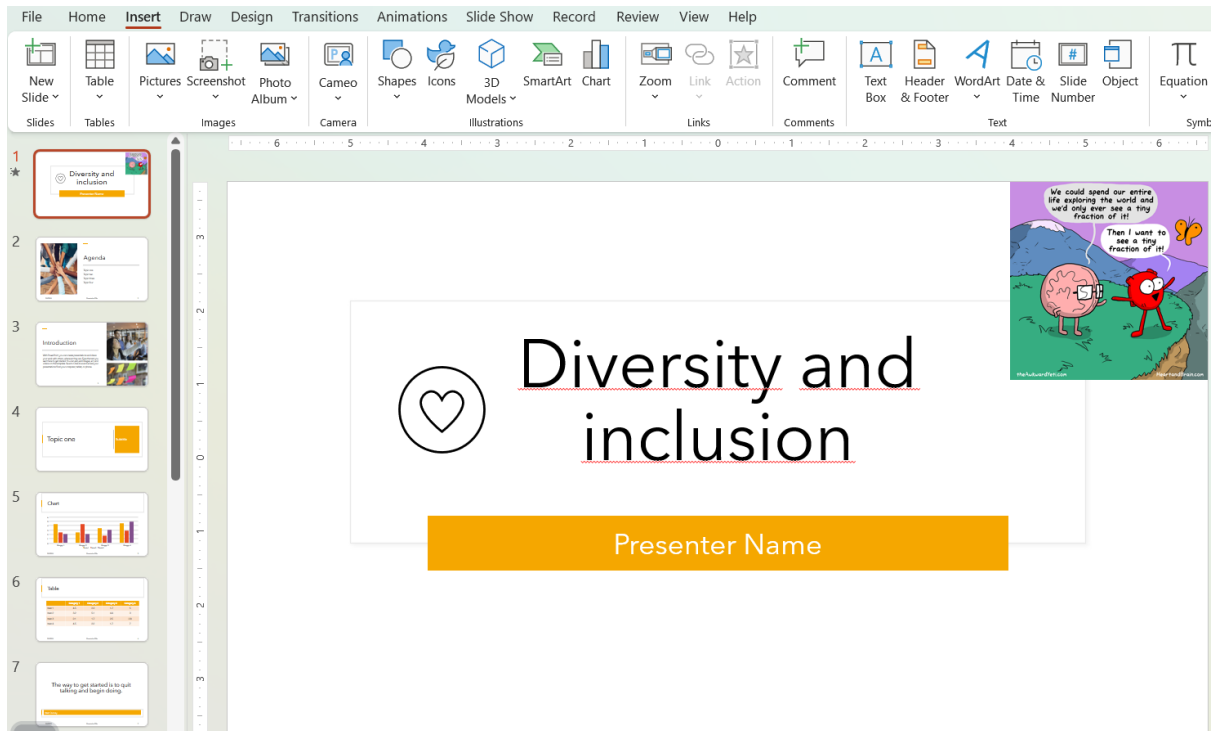
- Upamtite, važno je da prezentaciju na kraju spremite u .pptx formatu (Spremi kao -> .pptx) kako biste osigurali bolju kompatibilnost s drugim uređajima.
- **Koristite ulazne i izlazne animacije za tekst.** Izbornik Animacije u MS PPT-u omogućuje uvođenje zanimljivih načina pomicanja teksta i slika na ekranu tijekom prezentacije. Da biste odabrali željeni učinak, jednostavno odaberite tekst koji želite animirati i odaberite željeni učinak s vrha (npr. pojavljivanje ili nestajanje). Za svaki dio animiranog teksta, učinak i njegovo vrijeme pojaviti će se na ploči animacija koja se otvara na desnoj strani zaslona.

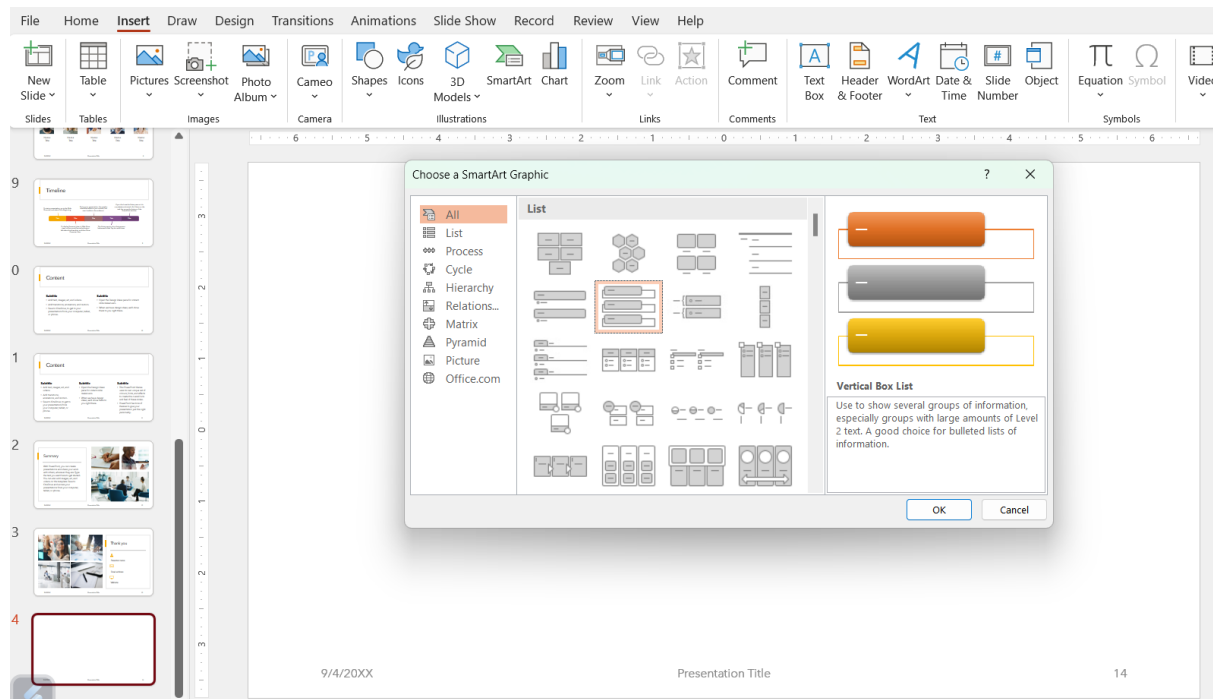
- **Opcija Umetanje omogućuje vam dodavanje brojnih multimedijских elemenata u vašu prezentaciju.** To uključuje slike (s vašeg vlastitog uređaja kao i iz Microsoftove baze podataka - Stock), ikone ili videozapise. Koristite ove

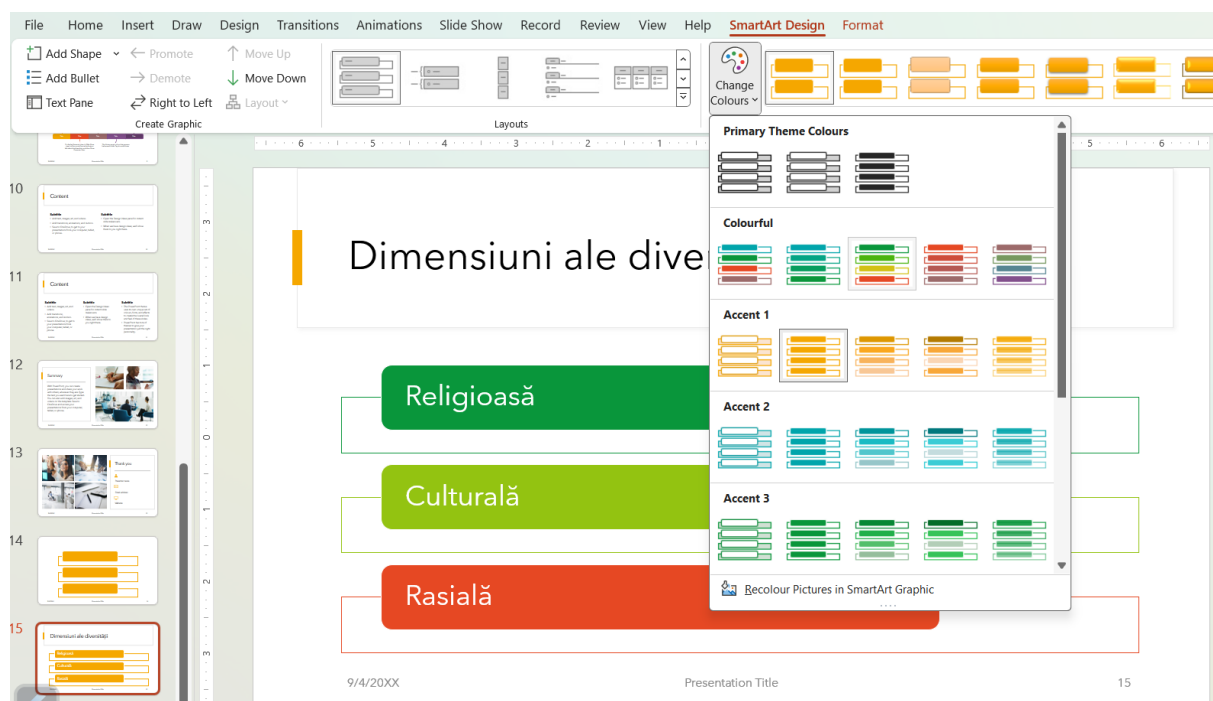
opcije kako biste svoju prezentaciju učinili vizualno privlačnijom i lakšom za razumijevanje svojim učenicima.

- **Koristite SmartArt elemente.** Izbornik Insert također vam omogućuje uvođenje grafičkih elemenata poput skica, koje je unaprijed izradio Microsoft. Oni dolaze u različitim oblicima i sadrže različite grafičke elemente, što vam omogućuje da izgradite jednostavan i koristan ilustrativni dijagram u vrlo kratkom vremenu. Ovi elementi se mogu prilagoditi vašim potrebama i sadržaju, kao i bojama.
 - Odaberite SmartArt element iz otvorenog izbornika.

- Umetnite relevantni sadržaj i zatim grafički konfigurirajte odabrani element.

b. **Interaktivne aktivnosti na WordWall platformi** - besplatan pristup za nastavnike s osnovnim računom koji uključuje izradu 5 aktivnosti.

WordWall je online platforma koja sadrži niz osnovnih predložaka za razne interaktivne aktivnosti. Može mu se pristupiti na poveznici: <https://wordwall.net/>.

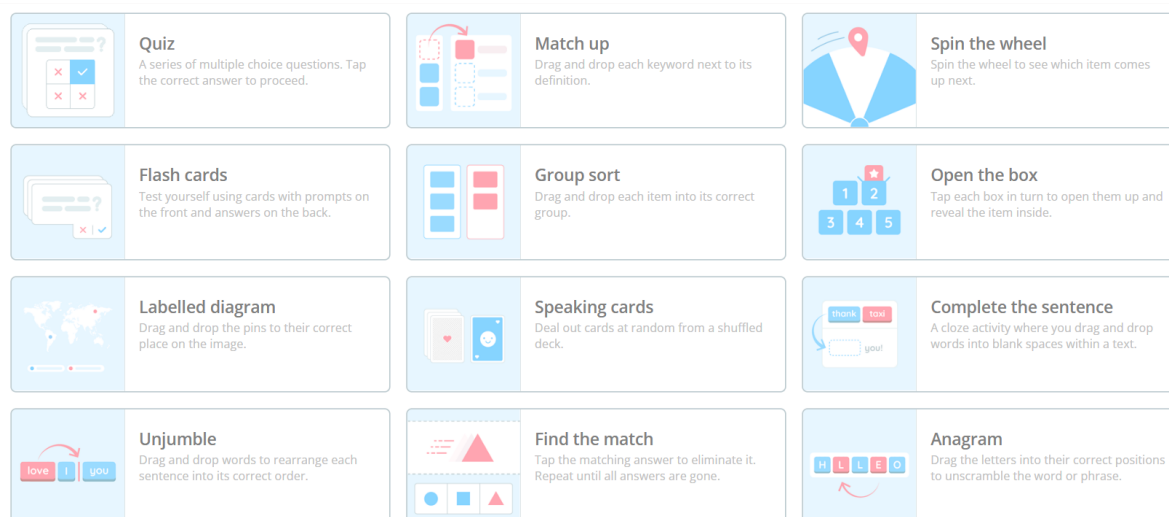
Platforma se može koristiti s besplatnim osnovnim računom koji omogućuje kreiranje 5 besplatnih aktivnosti. Kasnije, uz mjesečnu pretplatu, moguće je aktivirati više funkcionalnosti.

Da biste kreirali aktivnost na WordWallu, postupite na sljedeći način:

- U glavnom izborniku prikazanom na vrhu pritisnite gumb "Kreiraj aktivnost".

- Odaberite jedan od dostupnih predložaka aktivnosti.

- Konfigurirajte sadržaj aktivnosti s potrebnim elementima.

Instruction Optional

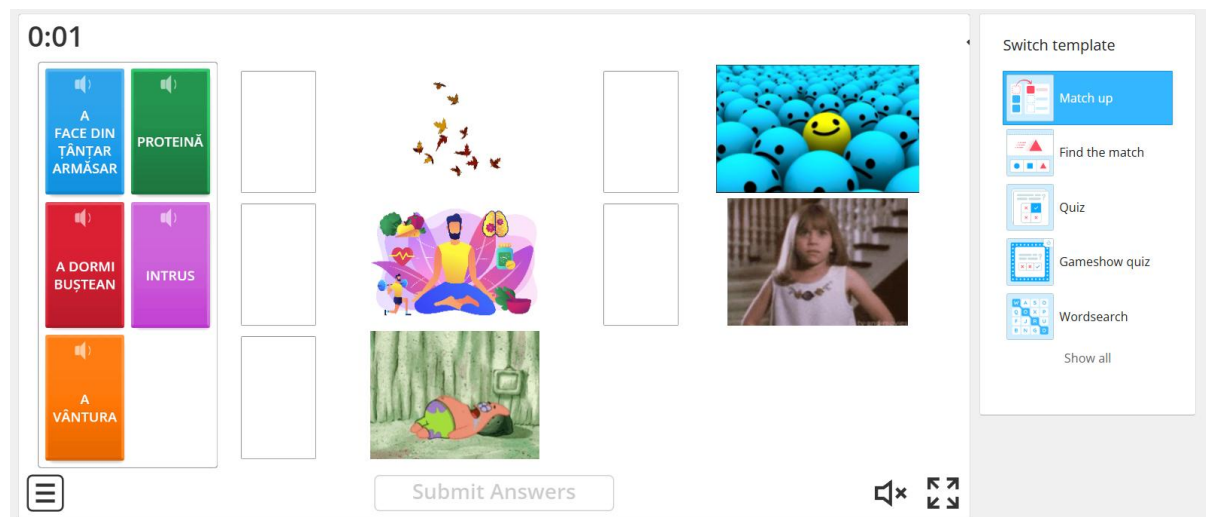
Unește fiecare cuvânt definit cu imaginea care îl reprezintă.

Keyword	Matching definition	Swap Columns
1. PROTEINĂ		
2. A VÂNTURA		
3. INTRUS		
4. A FACE DIN ȚÂNȚAR ARMĂȘAR		
5. A DORMI BUȘTEAN		

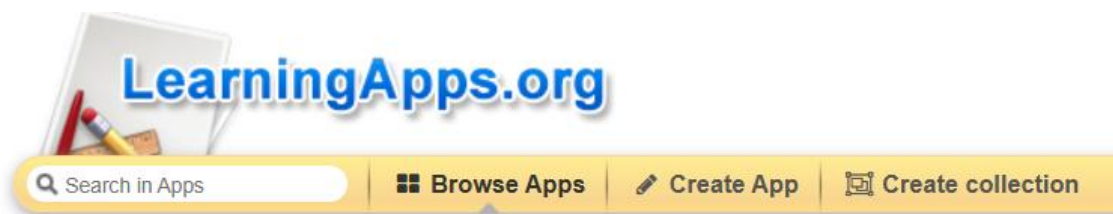
+ Add an item min 3 max 30

Done

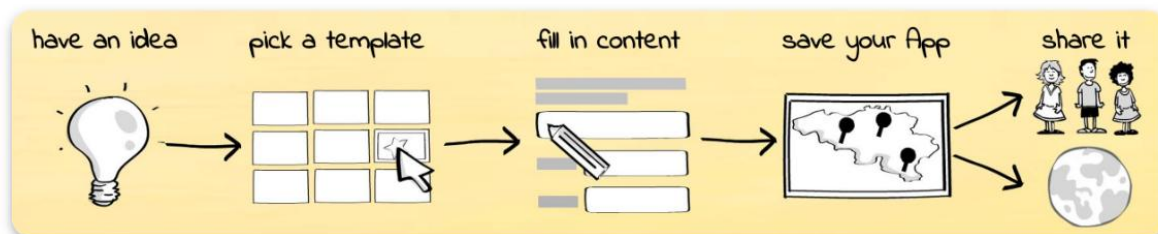
- Igrațite igru zajedno sa svojim učenicima.

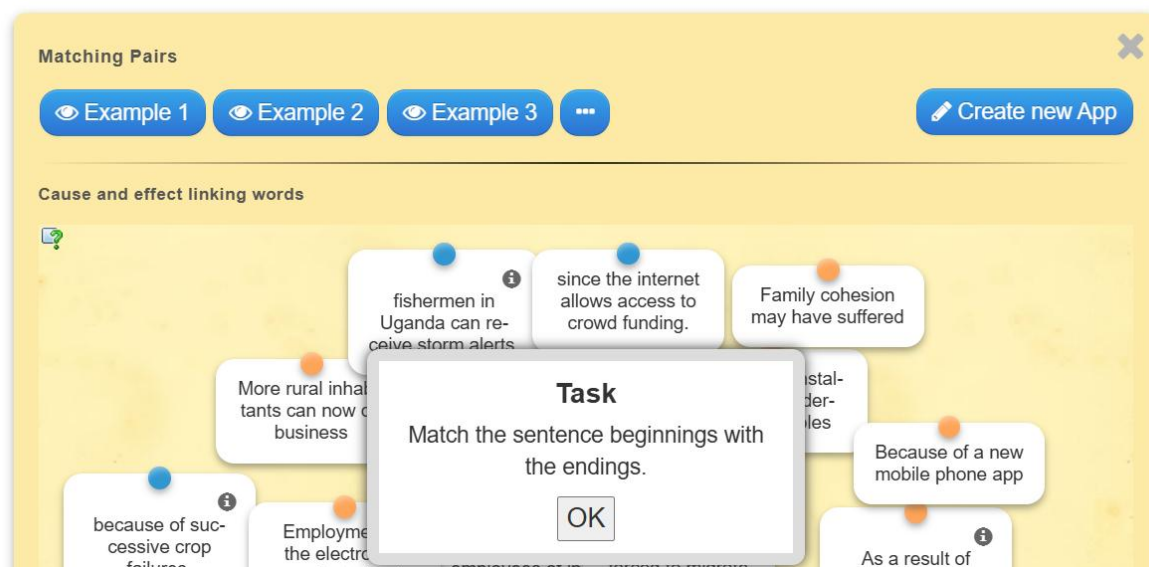
- c. **Interaktivne aktivnosti na platformi LearningApps** - besplatan pristup za nastavnike s osnovnim računom. Platforma Learning Apps slična je WordWallu, osim što nudi besplatan račun za nastavnike (pristup putem <https://learningapps.org/index.php?overview&s=&category=0&tool=>). Za izradu aktivnosti u aplikacijama za učenje, postupite na sljedeći način:
- Pristupite platformi i pritisnite gumb "Izradi aplikaciju".

- Odaberite željeni model aktivnosti iz dostupnih opcija (napomena, neke su dostupne uz plaćenu pretplatu).

- Otvori gumb *Stvori novu aplikaciju*

- Konfigurirajte aktivnost s relevantnim sadržajem i zatim je spremite.

App title

Display language :

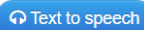
Untitled

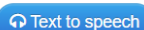
Task description

Provide a task description for this App which is shown on start up. Otherwise leave it blank.

Pairs

Enter the two media which belong together. They can be a mix of text, images, audio or video.

Pair 1:

Pair 1:

+ Add another element

- Podijelite aplikaciju putem dostupnih metoda pod svakom izgrađenom aplikacijom.

 Create similar App

 Bookmark in "My Apps"

About this App

Rate this App: (3)

Created by: raabe verlag

Category: English

Use App

Link: <https://learningapps.org/view11533549>

Embed: `<iframe src="https://learningapps.org/watch?app=11"`

SCORM

Share: <https://learningapps.org/11533549>

 Report copyright or misuse

QR-Code

AKTIVNOST 2. Napravite izložbu sa svojim učenicima koristeći slike koje je generirala umjetna inteligencija koje ilustriraju načine na koje ljudi mogu biti različiti i ujedinjeni u isto vrijeme.

AI motori koje možete besplatno koristiti uključuju:

- **MICROSOFT COPILOT** - Besplatan pristup za sve s Microsoft računom. Za korištenje Copilota postupite na sljedeći način:

- **Pristup Copilotu:** Copilotu se može pristupiti izravno u sustavu Windows 11 ili u većini verzija sustava Windows 10. Ako je dostupan na vašem računalu, jednostavno kliknite ikonu Copilot na programskoj traci i ona će se otvoriti na bočnoj ploči s desne strane. Na webu, Copilot-u se može pristupiti s web-mjesta Copilot-a u bilo kojem pregledniku (Microsoft preporučuje Microsoft Edge, koji vam omogućuje interakciju s chatbotom putem bočne trake; to se čini otvaranjem Edge-a i klikom na ikonu Copilot-

a u gornjem desnom kutu). Copilot se također može koristiti na pametnim telefonima preuzimanjem aplikacije Copilot za iOS/iPadOS ili Android.

- **Interakcija s Copilotom:** Upotrijebite tekstualni okvir "Pitaj me bilo što" za unos upita. Ako niste sigurni što pitati, Copilot nudi neka predložena pitanja. Iz opcije Dizajner (u sredini desno na webu) mogu se generirati slike. Kada Copilot odgovori na jedan od zahtjeva, obično predlaže dodatna pitanja koja se mogu postaviti ako želite istražiti više detalja vezanih uz temu.

- **Funkcionalnosti kopilota:**

- **Generiranje sadržaja:** Copilot može generirati razne vrste sadržaja, od pjesama do pjesama, priča ili izvješća.

- **Analiza slike:** možete učitati fotografije, umjetnička djela i druge slike, a Copilot će ih analizirati.

- **Stvaranje slike:** pomoću funkcije Dizajner, Copilot može stvoriti logotip, crtež ili drugu sliku na temelju teksta koji unesete.

- **Uvidi u web stranicu:** kroz svoju integraciju u Microsoft Edge, Copilot može pružiti relevantne informacije o trenutnoj web stranici u pregledniku.

- **MID JOURNEY** - Ovo je poslužitelj (ili grupa) na Discord aplikaciji, koji ima integriranog AI bota dizajniranog za stvaranje/generiranje slika. Za korištenje ovog programa možete postupiti na sljedeći način:

- **Povežite se s poslužiteljem Midjourney na Discordu:**

- Pristupite službenom poslužitelju Midjourney na Discordu.

- Ako nemate Discord račun, morat ćete ga napraviti prije nego što se pridružite poslužitelju. Besplatno je.

- **Pristupite odgovarajućem kanalu:**

- Nakon što se pridružite poslužitelju, potražite kanal posvećen generiranju slika s Midjourneyjem. Obično se to naziva "umjetnički zahtjevi" ili slično.

- **Pošaljite opis željene slike na ovaj kanal:**

- U tom kanalu napišite tekstualni opis slike koju želite generirati.

- Bilo koji prirodni jezik može se koristiti za opisivanje scene, likova ili bilo kojeg drugog elementa slike.

- Pričekajte generiranje slike:

- Midjourney bot će uzeti opis koji ste unijeli i stvoriti sliku na temelju njega.
- Vrijeme čekanja je obično ispod 60 sekundi.

- Istražite mogućnosti prilagodbe:

- Nakon što se slika generira, primit ćete opcije za prilagodbu aspekata kao što su stil, boje ili drugi detalji.
- Odaberite opcije koje vam se sviđaju i finalizirajte sliku.

- Preuzmite ili podijelite sliku:

- Nakon prilagođavanja slike, ona se može preuzeti na vaš uređaj ili dijeliti na poslužitelju Midjourney.
- Ako se pojave dodatna pitanja, možete ih postaviti izravno na poslužitelju Midjourney ili konzultirati njihovu službenu stranicu za više informacija!

AKTIVNOST 3 . Odaberite relevantan sadržaj za predmet koji predajete, kojemu se može pristupiti iz perspektive više uključenih skupina. Konstruirajte lekciju u kojoj ćete se baviti ovim sadržajem iz perspektive 2 ili 3 uključene skupine (npr. Američki rat za neovisnost, viđen očima Britanaca, kolonista i Indijanaca). U izradi i prezentaciji sadržaja koristiti barem jednu od prethodno prikazanih digitalnih interaktivnih metoda.

Test 1.2: Što je raznolikost i uključenost?

* Odgovori podebljani su točni.

1. Raznolikost se odnosi na:
 - a. **Kvaliteta sastavljena od raznih stvari ili ljudi koji se razlikuju u smislu relevantnih karakteristika .**
 - b. Kvaliteta ujednačenosti u smislu relevantnih karakteristika.
 - c. Temeljno načelo čiji je cilj stvaranje pravednog obrazovnog okruženja koje podržava sve učenike
2. Raznolikost se može analizirati u smislu sljedećih dimenzija:
 - a. **Religija.**
 - b. **Kultura.**
 - c. **Seksualna orijentacija**
- 3 . Među razlikama između rase i kulture su sljedeće:
 - a. Rasa se najčešće odnosi na fizičke karakteristike skupine ljudi, dok kultura isključivo odražava razlike u vjerskim uvjerenjima skupine ljudi.
 - b. **Rasa se najčešće odnosi na fizičke karakteristike grupe ljudi, dok je kultura općenitiji koncept koji se odnosi na običaje, vjerovanja, vrijednosti, društvene norme, jezik, pa čak i umjetničke kreacije koje dijeli grupa ljudi.**
 - c. Kultura se odnosi na znanje i umjetničke kreacije grupe ljudi, dok je rasa kulturni koncept koji uključuje elemente kao što su kulturne prakse, jezik, religija ili povijest.
4. Koja je od sljedećih tvrdnji točna u navedenom kontekstu?
 - a. Rasa se prvenstveno odnosi na kulturne aspekte osobe, kao što su jezik ili religija.
 - b. Kultura obuhvaća samo običaje i vrijednosti skupine ljudi.
 - c. **Stereotipi i društvene nejednakosti mogu se riješiti njihovim prepoznavanjem i osvještavanjem, razumijevanjem da su rasa, etnička pripadnost i kultura društveni konstrukti.**
5. Koja je od sljedećih tvrdnji točna u navedenom kontekstu?
 - a. Rasa se prvenstveno odnosi na kulturne aspekte osobe, kao što su jezik ili religija.
 - b. Kultura obuhvaća samo običaje i vrijednosti skupine ljudi.
 - c. **Stereotipi i društvene nejednakosti mogu se riješiti njihovim prepoznavanjem i osvještavanjem, razumijevanjem da su rasa, etnička pripadnost i kultura društveni konstrukti.**
6. Među aspektima koji pridonose socioekonomskoj raznolikosti su:

- a. **Obrazovne barijere.**
- b. **Društvena stigma.**
- c. **Pozitivni stereotipi .**

7. Sljedeće vrste uobičajenih stereotipa o socioekonomski ugroženim učenicima mogu negativno utjecati na njihov obrazovni napredak:

- a. **Uvjerjenje da učenik ne želi učiti.**
- b. Povećana pozornost prema učeniku.
- c. **Smanjena očekivanja od učenika.**

8. Uključivanje se odnosi na:

- a. **Predanost stvaranju pravednog obrazovnog okruženja koje podržava sve učenike.**
- b. Predanost podršci uspješnosti učenika u socijalnoekonomskim situacijama.
- c. Predanost stvaranju jedinstvenog obrazovnog i kulturnog okruženja smanjenjem elemenata različitosti.

9. Na razini obrazovnog sustava inkluzija se očituje kroz:

- a. **Promicanje, podržavanje i slavljenje različitosti na razini studentskog tijela.**
- b. Pružanje jednakih mogućnosti studentima koji pripadaju većinskoj etničkoj skupini.
- c. **Organiziranje intervencija protiv zlostavljanja.**

10. Sljedeća izjava je istinita:

- a. Način na koji naš mozak funkcionira nije povezan sa stvaranjem stereotipa.
- b. **Naš mozak prirodno stvara kategorije kao ekonomičan način za obradu raznolikosti informacija s kojima se susrećemo.**
- c. Složenost osobe može se obuhvatiti na temelju jedne kategorije u koju je možemo svrstati.

11. Oblici diskriminacije koji se najčešće susreću među studentima su:

- a. **Isključenje iz skupine djece iz kultura ili rasa koje nisu dominantne.**
- b. Stvaranje aktivnosti učenja koje nisu u skladu s vrijednostima manjinske skupine.
- c. Poklanjanje nižeg stupnja pažnje u nastavi učenicima iz manjinskih skupina.

Test 2.1: Provjera znanja: Što već znate o europskim i nacionalnim propisima u vezi s praksama uključivanja?

1. Koja od sljedećih opcija obuhvaća jedno od temeljnih ljudskih prava?
 - a. **Ljudsko dostojanstvo.**
 - b. Pravo na apsolutnu slobodu.
 - c. Pravo na mučenje.
2. Pravo na život pretočeno je u sljedeće prakse:
 - a. **Zabrana smrtne kazne.**
 - b. **Zabrana ovrhe.**
 - c. Promicanje jednakih mogućnosti.
3. Među implikacijama jednakosti među pojedincima su:
 - a. **Pružanje jednakih mogućnosti bez obzira na rasu, spol ili uvjerenja osobe.**
 - b. Mogućnost davanja neopravdanih prednosti pri zapošljavanju pojedincima iz određenih skupina.
 - c. Osiguravanje jednakih rezultata u procjenama bez obzira na rasu, spol ili uvjerenja osobe.
4. Načelo solidarnosti, koje je temelj Europske unije, odnosi se na:
 - a. **Uzajamna potpora i zaštita prava svih građana.**
 - b. Zaštita prava građana koji nisu useljenici.
 - c. Podupiranje intranacionalnih (unutar nacije) inicijativa.

Modul 2:

Europska i nacionalna regulativa u vezi s praksama uključivanja

U kontekstu federalne političke i teritorijalne organizacije kao što je Europska unija, raznolikost je danost, stvarnost koja se ne može poreći ili previdjeti. Stoga, da bi političko i društveno tijelo učinkovito funkcioniralo, inkluzivne prakse moraju prožimati aktivnosti cjelokupnog stanovništva i biti službeno regulirane.

Povelja o temeljnim pravima Europske unije jedan je od prvih i najvažnijih dokumenata na kojima se temelji prepoznavanje različitosti i podupire uključivo ponašanje na univerzalnoj razini. Među pravima koja podupiru poštovanje različitosti i potrebu za uključivanjem su:

1. **Ljudsko dostojanstvo** : Ljudsko dostojanstvo je nepovredivo i mora se poštovati i štiti.
2. **Pravo na život** : Svaka osoba ima pravo na život. Nitko ne može biti osuđen na smrt ili pogubljen.
3. **Pravo na osobni integritet** : Svaka osoba ima pravo na fizički i psihički integritet, a to se pravo mora poštovati u svim područjima, uključujući medicinu i biologiju.
4. **Zabrana mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja**: Nitko ne može biti podvrgnut mučenju ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju.
5. **Jednakost među pojedincima**: Jednakost se podržava i promiče, a diskriminacija na temelju osobnih karakteristika kao što su rasa, spol ili seksualna orijentacija je zabranjena.
6. **Solidarnost**: Europska unija temelji se na načelu solidarnosti, što podrazumijeva međusobnu potporu i zaštitu prava svih građana.

Europska regulativa o različitosti i inkluzivnosti na razini obrazovnog sustava.

Uz Povelju o temeljnim pravima Europske unije, Europska unija promiče poštivanje različitosti i podupire praksu inkluzije kroz druge relevantne dokumente, projekte i inicijative relevantne za obrazovni sustav. Oni čine osnovu za izgradnju poštenog obrazovnog sustava koji nudi mogućnosti svim pojedincima, bez obzira na njihovo društveno-ekonomsko, kulturno ili individualno porijeklo.

To uključuje:

1. **Europski stup socijalnih prava** (usvojen u prosincu 2017.): Ovaj dokument naglašava potrebu da politike koje se promiču na razini država članica i EU-a uzmu u obzir i budu prilagođene relevantnim društvenim, obrazovnim i kulturnim ograničenjima i karakteristikama za zajedničke europske budućnosti. Stup se sastoji od nekoliko načela, a prvo je da "svatko ima pravo na obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje koje vodi uključivim i visokokvalitetnim ishodima za stjecanje i održavanje vještina koje omogućuju puno sudjelovanje u društvu i uspješno upravljanje tranzicijama u tržište rada."
2. **Strategija ET 2020** uspostavila je niz obrazovnih domena koje trebaju postati prioriteta za potporu suradnji na europskoj razini. Među njima je "obrazovanje koje vodi uključivanju, jednakosti, pravičnosti, nediskriminaciji i promicanju građanskih kompetencija."
3. **Europsko obrazovno područje** je inicijativa koja naglašava potrebu za kontinuiranim kvalitetnim obrazovanjem temeljenim na inkluzivnim načelima, počevši od djetinjstva i prakticirajući ga tijekom razvoja kao člana europske kulture. Ovo bi obrazovanje moglo

poduprijeti nastanak europske kohezije, podržati društvenu mobilnost manjinskih ili skupina u nepovoljnom položaju i nastanak pravednijeg društva.

4. **Program Erasmus+** - znatno se više financira počevši od 2018. kako bi se omogućio razvoj mogućnosti studiranja u inozemstvu za mlade Europljane s različitim socioekonomskim pozadinama. Trenutačno postoje tisuće takvih projekata čiji je cilj promicanje inkluzije na europskoj razini i razvoj vještina za podršku i promicanje poštivanja različitosti.

5. **Akcijski plan za integraciju izbjeglica i migranata za razdoblje 2021. – 2027.** donesen je u svrhu potpore društvenoj uključenosti.

Reference

Dumitrescu, AL, i Oehler Şincai, IM (2019). PILONUL EUROPEAN AL DREPTURILOR SOCIALE: PROGRESE ŞI PROVOCĂRI. *Časopis za globalnu ekonomiju/Revista de Economie Mondiala*, 11 (1).

Uniunea Europeană (2010). Versiunea consolidată a Tratatelor. Carta drepturilor fundamentale. Preuzeto sa <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0389:0403:ro:PDF>

<https://education.ec.europa.eu/focus-topics/improving-quality/inclusive-education/common-values> ?

<https://education.ec.europa.eu/ro/focus-topics/improving-quality/inclusive-education>

<https://www.waterford.org/education/classroom-conflict-resolution-techniques/>

<https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/en/>

<https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/education-area/>

<https://education.ec.europa.eu/ro/focus-topics/improving-quality/inclusive-education/migrants-and-refugees>

Praktična aktivnost za nastavnike - 3

Napravite interaktivnu lekciju za svoje učenike u kojoj će otkriti temeljna ljudska prava koja čine temelj poštivanja različitosti i prakse uključivanja. U ovoj lekciji:

- Uključite interaktivnu prezentaciju pomoću programa kao što je Microsoft PowerPoint.
- Uključite grafički materijal generiran pomoću umjetne inteligencije.
- Uključite multimedijски materijal koji ste sami izradili - npr. video.

Za izradu materijala upotrijebite upute za digitalne alate koje ste koristili u aktivnostima Modula 1.

Test 2.2: Kakvi su europski propisi koji se odnose na raznolikost i uključenost?

1. Među temeljna ljudska prava su:
 - a. **Ljudsko dostojanstvo.**
 - b. **Pravo na život.**
 - c. **Zabrana mučenja i neljudskih ili ponižavajućih kazni.**

2. Pravo na ljudsko dostojanstvo odnosi se na:
 - a. **Činjenica da se ljudsko dostojanstvo ne može povrijediti, mora se poštovati i štiti.**
 - b. Činjenica da ljudsko dostojanstvo može biti povrijeđeno pod određenim uvjetima.
 - c. Činjenica da se ljudsko dostojanstvo nekih pojedinaca mora štiti čak i nauštrb kršenja temeljnih prava drugih.

3. Pravo na osobni integritet primjenjuje se:
 - a. Samo u područjima medicine i biologije.
 - b. **U svim područjima, uključujući medicinu i biologiju.**
 - c. U svim područjima, osim medicine i biologije.

4. Zabrana mučenja i nečovječnog kažnjavanja odnosi se na:
Zabrana ovih praksi za sve osobe, bez obzira na karakteristike ili činjenice.
Zabrana ovih postupaka samo za osobe koje nisu prekršile zakon.
Dopuštanje tim praksama da dobiju informacije relevantne za sigurnost sindikata.

5. Načelo solidarnosti, koje je temelj Europske unije, odnosi se na:
Podržavajući jedni druge i štiteći prava svih građana.
Zaštita prava građana neuseljenika.
Intranacionalna podrška.

6. Sljedeća izjava o Europskom stupu socijalnih prava je istinita:
Prvo načelo ovog okvira je da svatko ima pravo na obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje.
Omogućio je razvoj mogućnosti studiranja u inozemstvu za mlade Europljane.
Razvijen je posebno za podršku socijalnom uključivanju izbjeglica.

7. Strategija ET 2020:
Utvrđuje sjednicu neprioritetnih područja obrazovanja.
Prioritet daje obrazovanju koje podržava inkluziju, jednakost i jednakost.
Podržava isključivo razvoj vještina relevantnih za tržište rada.

8. Europski obrazovni prostor:

Ističe potrebu za kvalitetnim kontinuiranim obrazovanjem temeljenim na uključivim načelima tijekom cijelog života.

Ističe potrebu za kvalitetnim kontinuiranim obrazovanjem temeljenim na uključivim načelima isključivo u djetinjstvu.

Ističe potrebu za kvalitetnim kontinuiranim obrazovanjem temeljenim na uključivim načelima isključivo u odrasloj dobi.

Modul 3:

Kako se možemo pozabaviti različitošću i inkluzijom u školskom kontekstu

Zašto je važno razgovarati o različitosti i inkluziji u školskom kontekstu?

Globalizacija je dovela do stvaranja društava u kojima se presijecaju i koegzistiraju različite kulture. Svaka od ovih kultura sa sobom donosi skup pravila, normi, uvjerenja i operativnih postupaka koji se mogu u većoj ili manjoj mjeri preklapati s onima drugih. Ove potencijalne razlike mogu dovesti do izazova kao što su diskriminacija ili segregacija, što zauzvrat može predstavljati poteškoće u nesmetanom funkcioniranju društva. Izričito bavljenje različitošću i prakticiranje dobrovoljnog i svjesnog uključivanja može pomoći u ublažavanju ovih izazova i promicanju glatkog funkcioniranja društva.

S druge strane, raznolikost može biti **izvor inovacija i kreativnosti** te može **doprinijeti gospodarskoj i kulturnoj vitalnosti društva**. Izravno bavljenje različitim perspektivama o nekom problemu, gledano kroz leću različitih kultura, može pomoći učenicima da identificiraju kreativnija rješenja, koja može biti teško uočiti kada se promatra samo kroz leću vlastite kulture ili dominantne kulture u društvu. Kultiviranje ovakvog načina razmišljanja u školama podržava razvoj prilagodljivijeg ponašanja i fleksibilnosti u razmišljanju.

Interdisciplinarni pristupi različitosti i inkluziji u školama na europskoj razini

Nedavno izvješće o inkluzivnim praksama i podršci raznolikosti u obrazovanju u Europi daje nekoliko relevantnih intervencijskih smjerova na razini škole kako bi se podržalo poštovanje različitosti i praksa inkluzije. To uključuje:

Promicanje raznolikosti i inkluzije kroz kurikulum. Ovaj skup intervencija uključuje reviziju nacionalnog kurikuluma kako bi uključio sadržaje i teme relevantne za niz različitih skupina (npr. rasnih, kulturnih, rodni, itd.). Također uključuje razvoj obrazovnih programa za učenike s posebnim obrazovnim potrebama ili određenim poteškoćama. Među specifičnim temama uvedenim za podršku raznolikosti i promicanje uključenosti su:

- Građanski odgoj
- Zdravstveni odgoj (uključujući seksualni odgoj)
- Učenje stranih jezika koji su manje zastupljeni u međunarodnoj upotrebi (npr. japanski)
- Osobni razvoj i savjetovanje
- Tehnologija
- Glazba
- Religija
- Multikulturalno obrazovanje (s izričitim naglaskom na svijest o kulturnoj raznolikosti)
- Transverzalne i komunikacijske vještine

Identificiran je niz tema koje su obrađivane u različitim predmetima u sklopu interdisciplinarnog obrazovanja o različitosti i inkluziji. Oni mogu poslužiti kao inspiracija za izgradnju aktivnosti za razvoj poštovanja prema različitosti i prakticiranje uključivanja:

- Osvještavanje i prevencija predrasuda i diskriminacije
- Ljudska prava
- Zastupanje različitih identiteta
- Borba protiv stereotipa
- Podizanje svijesti, prevencija i rješavanje problema zastrašivanja i nasilja
- Praćenje i svijest o tome kako su pojedine etničke ili manjinske skupine zastupljene (točno i češće netočno)
- Korištenje inkluzivnog jezika

Jedan od glavnih smjerova kojima se bave nacionalni programi promicanja inkluzije usmjeren je na prilagodbu nastave i ocjenjivanja potrebama učenika koji uče. Često se manjinske skupine suočavaju s jezičnim i kulturološkim preprekama u obrazovnom okruženju, koje ometaju njihovo razumijevanje, učenje i pravilno polaganje ocjena. Stoga je važno da se pri osmišljavanju aktivnosti učenja one prilagode relevantnim karakteristikama učenika, kao što su:

- Stil učenja (npr. verbalni, vizualni, kinestetički, praktični itd.)
- Kulturno promoviran način učenja (npr. dekontekstualiziran i apstraktniji u industrijaliziranim kulturama u odnosu na participativni, kroz stvarno uključivanje u aktivnosti i demonstraciju, u kulturama s autohtonim nasljeđem - vidi Rogoff, 2011.)
- Invaliditet (npr. motoričke ili perceptivne poteškoće)
- Poremećaji učenja (npr. disleksija, diskalkulija, ADHD).

Neke zemlje, poput Slovenije, također pružaju niz smjernica o tome kako učinkovito izgraditi inkluzivno ocjenjivanje, korisno za učenike s invaliditetom ili poteškoćama u učenju. Ove smjernice ciljaju na:

- Kako će pitanja biti formulirana (npr. uključivo, jasno)
 - Način davanja odgovora učenika (npr. usmeno odgovaranje učenika s motoričkim poteškoćama)
 - Vrijeme (bez vremenskog ograničenja ili pružanje produženog vremena)
 - Organizacija ocjenjivanja (npr. podjela ocjenjivanja na nekoliko malih sesija naspram jedne velike i složene sesije)

- Vrsta pisanog materijala koji se nudi kao dio ocjenjivanja (npr. bogati grafički materijali umjesto isključivo teksta, kako bi se olakšalo ocjenjivanje učenicima s različitim stilovima učenja)
- Korištenje tehnologije kao potpore za ocjenjivanje (npr. aplikacije za pretvaranje teksta u govor ili govora u tekst, korištenje računala koje omogućuje povećanje slike)
- Organizacija i izbor prostora (npr. omogućiti veći prostor za dijete s ADHD-om, omogućiti kretanje).

Značajan dio praksi koje promiču poštivanje različitosti i prakticiranje inkluzije također imaju za cilj razvoj vještina, a ne gomilanje znanja. Konkretno, prakticiranje inkluzije uključuje implementaciju samoreguliranih, nenasilnih ponašanja koja podrazumijevaju dobru kontrolu nad emocijama i impulsima. Stoga programi usmjereni na inkluzivnu praksu moraju uključivati takvu komponentu socioemocionalnog razvoja kako bi učenici stekli relevantne socijalne i emocionalne vještine kako bi bili inkluzivniji. Na europskoj razini provode se aktivnosti kao što su:

- Treninzi s ciljem poticanja emocionalne dobrobiti i mentalnog zdravlja nastavnika; ovi programi podržavaju rano prepoznavanje poteškoća i promiču stvaranje sigurnijeg školskog okruženja za učenike iz različitih kategorija.
- Obuke koje olakšavaju razvoj vještina nastavnika u stvaranju učinkovitih odnosa podrške s učenicima, omogućujući rano prepoznavanje poteškoća učenika i usmjeravajući ih prema relevantnim intervencijama.
- Programi usmjereni na razvoj vještina pregovaranja, suradnje i međusobne podrške među studentima.
- Programi posvećeni razvoju vještina emocionalne regulacije među učenicima (npr. prepoznavanje, izražavanje i regulacija emocija, posebno u rizičnim populacijama).

Reference

<https://school-education.ec.europa.eu/en/insights/publications/promoting-diversity-and-inclusion-schools-europe> - preuzmi u podnožju

Rogoff, B., Correa-Chávez, M. i Silva, KG (2011.). Kulturalne varijacije u dječjoj pažnji i učenju. *Psihologija i stvarni svijet: Eseji koji ilustriraju temeljne doprinose društvu*, 154-163.

Primjeri interaktivnih, multidisciplinarnih, neformalnih aktivnosti za uvođenje rasprave o različitosti i uključenosti učenika.

Aktivnosti za podizanje svijesti o različitosti

Aktivnosti u ovoj kategoriji imaju sljedeće ciljeve:

- Podizanje svijesti o različitostima u užoj zajednici učenika

- Slavljenje različitosti unutar studentske zajednice
- Identificiranje osobnih pristranosti ili predrasuda u vezi s određenim različitim skupinama
- Borba protiv stereotipnih uvjerenja ili predrasuda o određenim skupinama

1. "Boje različitosti" - Intervjui zajednice

Potrebni materijali:

1. Popis pitanja za intervju.
2. Popis mogućih mjesta za provođenje intervjua.
3. Video kamera ili mobilni telefon s funkcijom video snimanja.
4. Mikrofon (opcija, ovisno o kvaliteti ugrađenog mikrofona u uređaju za snimanje).
5. Potpora za snimanje (stativ ili drugi stabilni oslonac za držanje kamere tijekom intervjua).
6. Papir i olovka za bilješke (po izboru).
7. Službeni dokument škole u kojem se opisuje aktivnost učenika i svrha za koju je obavljaju.

Upute za aktivnost:

1. Podijelite učenike u male timove, a svaki vodi učitelj ili odgovorna odrasla osoba. Timovi bi se trebali sastojati od najmanje jednog anketara i jednog snimatelja.
2. Odaberite prikladno mjesto gdje studenti mogu intervjuirati ljude iz zajednice (npr. to može biti prometna ulica, kino ili neko drugo mirno mjesto gdje se mogu voditi kratki intervjui).
3. Potaknite učenike da se unaprijed pripreme s relevantnim i punim poštovanja pitanjima koja se bave temama vezanim uz kulturnu, etničku, socioekonomsku raznolikost, itd. Neka intervjui budu kratki, oko 10-15 minuta, kako biste olakšali aktivnost i uključili članove zajednice.
4. Osigurajte da učenici razumiju važnost poštovanja i empatije tijekom intervjua. Potaknite ih da pažljivo slušaju i budu otvoreni za perspektivu i iskustva onih s kojima se razgovara.
5. Prije početka intervjua, pružite učenicima kratku obuku o zaštiti osobnih podataka, informiranom pristanku i relevantnim etičkim aspektima intervjuiranja ljudi.
6. Objasnite studentima kako koristiti opremu za snimanje i izvršiti potrebna podešavanja za kvalitetno snimanje.
7. Potaknite kreativnost u načinu na koji učenici vode svoje intervjue. Mogu koristiti otvorene tehnike ispitivanja, organizirati igre za izgradnju povjerenja kako bi stvorili opuštenu atmosferu ili uključiti elemente improvizacije kako bi se sugovornici opustili.
8. Nakon završetka intervjua, timovi se mogu vratiti u školu ili u namjenski prostor za gledanje i analizu snimaka pod vodstvom nastavnika ili odgovornih odraslih osoba.

Sljedeća pitanja mogu se koristiti za analizu iskustva učenika u vođenju intervjua:

1. Koji su glavni aspekti različitosti koje ste primijetili tijekom intervjua?

Ovo pitanje potiče studente da razmišljaju o različitim aspektima različitosti s kojima su se susreli (npr. etnička pripadnost, kultura, dob, seksualna orijentacija, fizičke sposobnosti itd.) tijekom intervjua. Analizirajući ove aspekte, učenici mogu početi shvaćati širinu raznolikosti i važnost uključivanja. Također ih može osvijestiti o aspektima različitosti koji možda nisu očiti ili kojih možda nisu svjesni u interakciji s ljudima iz svoje kulture.

2. Kako ste se osjećali da ste se uspjeli povezati s ljudima koje ste intervjuirali i stvoriti inkluzivno okruženje tijekom intervjua?

Ovo pitanje potiče učenike da razmisle o tome kako su komunicirali s ispitanicima i jesu li uspjeli stvoriti okruženje prihvaćanja i međusobnog poštovanja. Učenici bi mogli raspravljati o tome kako su koristili otvorena pitanja i empatiju za poticanje sudjelovanja i razumijevanje perspektiva intervjuiranih. Moglo bi ih se potaknuti da identificiraju određena ponašanja u koja su se uključili, a koja smatraju inkluzivnim, specifične trenutke kada su osjećali da se druga osoba otvorila, ili obrnuto, trenutke kada su osjećali da nisu uspjeli stvoriti ovu otvorenu i empatičnu atmosferu.

3. Koje metode možete identificirati za promicanje inkluzije i poštivanja različitosti u našoj školskoj zajednici i šire?

Ovo pitanje potiče učenike da postanu proaktivni u promicanju inkluzije i poštivanja različitosti. Mogli bi razgovarati o organiziranju kulturnih događaja ili događaja podizanja svijesti, stvaranju klubova ili grupa podrške za različite manjinske skupine, ili jednostavno prakticirati suosjećanje i poštovanje u svojim svakodnevnim interakcijama. Ovo ih pitanje potiče da postanu aktivni akteri pozitivnih promjena u svojoj zajednici.

Kroz ovu aktivnost učenici ne samo da će naučiti komunicirati s ljudima iz različitih sredina i kultura, već i cijeniti različitost i razumjeti važnost empatije i poštovanja u međuljudskim odnosima.

2. Razredna debata "Naočale kroz koje gledamo svijet"

Potrebni materijali:

1. Adekvatan prostor za vođenje debate (učionica ili druga prostorija s dovoljno mjesta za sve učenike).
2. Flipchart ili ploča za bilježenje ključnih točaka i argumenata.
3. Osnovni materijali koje bi debatni timovi trebali unaprijed pročitati.
4. Popisi relevantnih i izazovnih pitanja za raspravu i točaka za raspravu za usmjeravanje aktivnosti.

upute:

1. Priprema materijala:

Bibliografski materijali: Učitelji bi prvo trebali pripremiti skup bibliografskih materijala o dva aspekta različitosti i predrasuda, koje će pregledati dva debatna tima.

Popis relevantnih i izazovnih pitanja za raspravu: Ova pitanja trebaju biti dovoljno široka da potaknu zanimljive rasprave i pokriju različite aspekte teme. Primjeri mogu biti:

1. Je li različitost pozitivan aspekt društva? Zašto ili zašto ne?
2. Koje su predrasude najčešće u našem društvu i kako se protiv njih boriti?
3. Je li obrazovanje ljudi o različitosti i uključenosti važno? Zašto ili zašto ne?

2. Podjela sudionika: Učenici bi se trebali podijeliti u dva tima: jedan podržava stajalište, a drugi mu se protivi. To se može učiniti ždrijebom ili pred-selekcijom.

3. Razvijanje argumenata: Svaki tim treba razviti svoje argumente za stajalište koje zastupa na temelju bibliografije koju su prethodno pripremili nastavnici, kao i na relevantnim izvorima koje je tim identificirao. Ove argumente treba potkrijepiti dokazima i relevantnim primjerima.

4. Vođenje rasprave: Rasprava treba biti strukturirana i slijediti unaprijed određeni format. Svaki će tim imati priliku iznijeti svoje argumente, nakon čega će uslijediti sesija s pitanjima i odgovorima, a potom će biti određeno vrijeme za protuargumente. Može se koristiti sljedeća struktura koja se po potrebi može prilagoditi:

- Uvod
- Predstavljanje argumenata za
- Predstavljanje prijevarnih argumenata
- Pobjijanja
- Pitanja za više timova
- Zaključci

5. Moderacija i snimanje: Učitelj će biti dodijeljen da održava red i osigurava da su svi sudionici adekvatno uključeni. Korisno je zabilježiti ili zabilježiti ključne točke i argumente kako bi se olakšala naknadna rasprava.

Pitanja za ispitivanje:

1. Što vam je bio najizazovniji aspekt rasprave? Kako je to utjecalo na vaš pogled na različitosti i predrasude?

Ovo pitanje ima za cilj potaknuti studente da razmišljaju o teškim ili izazovnim trenucima tijekom debate i da procijene svoj osobni napredak u razumijevanju teme.

2. Kakav ste uvid stekli tijekom rasprave o vlastitom iskustvu s različitostima i predrasudama?

Ovo pitanje podržava samorefleksiju i potiče učenike da postanu svjesni svih predrasuda koje su možda identificirali u sebi ili definirajuća iskustva u svom životu u vezi s različitostima.

3. Što mislite, koje korake treba poduzeti za promicanje različitosti i borbu protiv predrasuda u našoj zajednici?

Ovo pitanje potiče učenike da identificiraju konkretne radnje i mjere koje mogu poduzeti kako bi podržali različitost i suzbili predrasude u svom društvenom okruženju i zajednici, promičući tako pozitivan učinak.

3. Autoportret različitosti

Cilj ove aktivnosti je da učenici identificiraju dimenzije različitosti koje ih karakteriziraju. To će biti učinjeno u nekoliko koraka i uključivat će korištenje Microsoftove aplikacije Copilot AI.

Predstavljanje i pojašnjenje dimenzija različitosti. Nastavnik će na ploči ili u PowerPoint prezentaciji prikazati dimenzije raznolikosti o kojima se raspravljalo u modulu 1. Svaka dimenzija bit će obrađena uzastopno, a učenici će morati smisliti reprezentativne primjere za svaku dimenziju, općenito (na primjer, za kulturnu dimenziju, studenti će morati identificirati primjere kultura prisutnih u njihovoj zemlji podrijetla - npr. rumunjska, mađarska, romska, nepalska, pakistanska, vijetnamska itd. za Rumunjsku).

Identificiranje vlastitih dimenzija različitosti. Učenici će na komad papira napisati kategoriju kojoj pripadaju iz perspektive svake dimenzije različitosti (npr. Rasa - bijelac, kultura - Rumunj i Mađar, Etnička pripadnost - Rumunjka, Spol - žena, Vjera - Židovka).

Generiranje AI autoportreta. Učenici će generirati portret osobe s različitim karakteristikama koje posjeduje. Oni će to učiniti na sljedeći način:

Korak 1 : Pristup Copilot-u: Učenici će otvoriti Copilot sučelje (<https://copilot.microsoft.com/>)

Korak 2 : Prijava: Ako već nema povezanog računa, učenici će se prijaviti pomoću školskog Microsoft računa ili osobnog računa.

Korak 3 : Odabir opcije Dizajner: opcija Dizajner se traži na ploči na desnoj strani ekrana; kliknite na nju kako biste aktivirali funkciju generiranja AI slike.

Korak 4 : Unos prijedloga: U okvir za pretraživanje na dnu unosi se prijedlog vezan uz portret koji će učenici izraditi - ovaj prijedlog mora uključivati sve dimenzije raznolikosti koje je učenik identificirao kao važeće za sebe. Mora biti deskriptivan i specifičan kako bi vodio AI.

Korak 5 : Generiranje slike: Nakon unosa prijedloga, pritisne se tipka Enter. Copilot će generirati četiri slike na temelju unesenog prijedloga.

Korak 6 : Odabir slike: Pregledavaju se generirane slike. Odabire se onaj koji najbolje odgovara studentovoj viziji za portret. Zatim se klikne odabrana slika kako bi se prikazala za uređivanje.

Korak 7 : Uređivanje odabrane slike: Svi alati za uređivanje slika dostupni u Copilot-u koriste se za pročišćavanje portreta. Boje, sastav ili drugi elementi mogu se prilagoditi po želji učenika.

Korak 8 : Spremanje i izvoz slike: Nakon što je učenik zadovoljan uređenim portretom, može se spremati ili izvesti u željenom formatu.

Izložba portreta & debriefing.

Učenici će portrete isprintati na školskom printeru i izložiti ih u učionici. Nastavnik može održati raspravu sa skupinom učenika o zaključcima koji su oni izvukli u vezi s različitošću u svojoj zajednici. Mogu se koristiti sljedeća pitanja:

Koje jedinstvene i raznolike elemente uočavate na ovim portretima? Ovo pitanje potiče učenike na razmišljanje o razlikama i različitostima prikazanim na portretima i zajednici kojoj pripadaju. Može se raditi o fizičkim značajkama, izrazima lica, odjeći ili drugim detaljima.

Što mislite kako ovi portreti odražavaju našu različitost kao ljudskih bića? Što je s raznolikošću naše zajednice? Ovo pitanje potiče učenike na dublje razmišljanje i istraživanje značaja različitosti. Mogu razgovarati o kulturi, etničkom podrijetlu, osobnim iskustvima i kako se to odražava na portretima.

Kako vam se čine ovi portreti? Navode li vas na razmišljanje o različitosti i uključenosti? Ovo pitanje potiče učenike da izraze svoje emocije i razmišljaju o utjecaju različitosti na njih. To bi mogla biti prilika za razgovor o empatiji, poštovanju i prihvatanju.

Što biste rekli sebi u budućnosti o raznolikosti i uključenosti na temelju aspekata koji su danas identificirani? Ovo pitanje potiče učenike da izvuku dublje vrijednosti i značenja različitosti koje će voditi njihovo ponašanje u budućnosti.

4. Portret različitosti u školi

U ovoj aktivnosti učenici će stvoriti portret različitosti u školi koristeći isti AI alat. Cilj aktivnosti je podići svijest o punoj raznolikosti škole u kojoj se nalaze.

Predstavljanje i pojašnjenje dimenzija različitosti . Nastavnik će na ploči ili u PowerPoint prezentaciji prikazati dimenzije raznolikosti o kojima se raspravljalo u modulu 1. Svaka dimenzija će biti obrađena, a od učenika će se tražiti da daju reprezentativne primjere za svaku dimenziju, općenito (na primjer, za kulturnu dimenziju, učenici morat će identificirati primjere kultura prisutnih u njihovoj zemlji - npr. rumunjska, mađarska, romska, nepalska, pakistanska, vijetnamska itd., za Rumunjsku).

Identificiranje dimenzija različitosti u školi. Učitelj će provesti grupnu sesiju razmišljanja u razredu gdje će učenici identificirati kako se svaka dimenzija različitosti manifestira u njihovoj školi. Nastavnik će objediniti odgovore na ploči ili flip-chartu.

Generiranje AI portreta. Slijedeći korake iz prethodne aktivnosti, učitelj će prvo unijeti sve relevantne dimenzije kao prijedloge u odjeljak Dizajner aplikacije Copilot i generirati portret koji izražava raznolikost škole - ova slika će biti portret različitosti u školi.

Stvaranje slika o raznolikosti škole. Svaki će učenik zatim izabrati jednu kategoriju iz svake dimenzije školske raznolikosti i pomoću Copilota generirati sliku koja odražava taj dio raznolikosti.

Ispitivanje. Nastavnik će provesti razgovor s učenicima, iz kojeg će se izdvojiti važne ideje i lekcije koje su učenici naučili nakon aktivnosti.

Koje aspekte raznolikosti uočavate na slikama koje ste stvorili? Po čemu se oni razlikuju od onih tvojih kolega iz razreda? Ovo pitanje potiče učenike na razmišljanje o razlikama i raznolikosti predstavljenim na generiranim slikama, kao i o različitim načinima na koje se odnosimo prema različitosti (tj. što raznolikost znači svakom od njih).

Što mislite kako raznolikost u školi može doprinijeti bogatijem obrazovnom iskustvu? Ovo pitanje potiče učenike na razmišljanje o tome koliko različitost pozitivno pridonosi procesu učenja. Ovdje se mogu voditi rasprave o različitim perspektivama, pristupima i načinima razmišljanja, kao i o kreativnom i inovativnom potencijalu koji raznolikost može donijeti.

Koje biste inicijative ili projekte voljeli vidjeti u školi za promicanje različitosti i inkluzije? Ovo pitanje potiče učenike na preuzimanje odgovornosti i aktivan doprinos stvaranju inkluzivnijeg školskog okruženja.

Aktivnosti za vježbanje inkluzije

- A. **Aktivnosti za razvijanje vještina pregovaranja i rješavanja sukoba kod učenika.** Budući da se različitost može povezati s kontekstima u kojima se pojavljuju nepodudarne vrijednosti ili prosudbe, također se pojavljuje kontekst za sukobe. S druge strane, ovi sukobi mogu produbiti podjele i smanjiti praksu uključivanja te mogu stvoriti temelje za pojavu diskriminirajućeg ponašanja. Stoga aktivnosti i strategije u ovoj kategoriji imaju za cilj:

1. Razvijte strategije emocionalne regulacije kako biste učenike vratili u neutralno stanje prije bavljenja sukobom ili problemom.
2. Razvijte strukturirane strategije za rješavanje problema, rješavanje neslaganja ili prenošenje relevantne poruke, stvarajući empatijsko i prihvaćajuće okruženje u kojem se učenici osjećaju da ih jedni drugi vide i razumiju.
3. Kultivirajte osobnu odgovornost za sukobe i njihovo rješavanje.

1. SLOMI & DIŠI!

Uvod koji nastavnici mogu koristiti za predstavljanje strategije:

"Ova je strategija osmišljena kako bi vam pomogla da brzo i učinkovito regulirate svoje emocije u napetim ili konfliktnim trenucima. Evo što trebate učiniti:

1. **Stanite i odmaknite se** : Kada osjećate da će vas emocije preuzeti, važno je uzeti stanku. Korak unatrag na nekoliko minuta daje vam priliku da se distancirate i vratite emocionalnu ravnotežu.
2. **Usredotočite se na disanje**: kontrolirano disanje može biti moćan alat za smirivanje emocija. Svjesno se potrudite disati ujednačenim i dubokim tempom. Slijedite obrazac disanja 4-1-4-1: polako udišite 4 sekunde, pauzirajte 1 sekundu, polako izdišite 4 sekunde, pauzirajte 1 sekundu; osmišljen je kako bi vam pomogao usporiti otkucaje srca i smanjiti razinu stresa i fizičkog uzbuđenja.
3. **Vratite se na početnu interakciju** : nakon što ste imali nekoliko trenutaka da smirite svoje emocije i saberete misli, vratite se na početnu situaciju sa smirenijom i objektivnijom perspektivom. Na taj način interakciji možete pristupiti s više razumijevanja i strpljenja.

Ovi vam koraci mogu pomoći da učinkovito upravljate napetim trenucima i održite pozitivne odnose unatoč izazovima."

2. — Slušajte pažljivo.

Cilj ove aktivnosti je pomoći učenicima da vježbaju aktivno slušanje.

Uvod za nastavnike (Informacije koje se mogu izdvojiti i koristiti prilikom predstavljanja aktivnosti i njezine važnosti učenicima):

Aktivno slušanje bitna je komunikacijska vještina koja donosi brojne prednosti kako u osobnim tako i u profesionalnim odnosima. S jedne strane, aktivno slušanje podupire poboljšanje međuljudskih odnosa i stvaranje kvalitetnih veza. Aktivnim slušanjem pokazujemo poštovanje i zanimanje za druge. Kada ljudi osjećaju da ih se sluša i razumije, stvaraju se jače i dublje veze, smanjujući vjerojatnost aktiviranja predrasuda ili stereotipa i povećavajući vjerojatnost uključivanja. U tom je smislu aktivno slušanje također povezano s višom razinom povjerenja i empatije u odnosu. Aktivnim slušanjem osoba izražava spremnost da pruži podršku i bude

prisutna za druge. To pridonosi razvoju međusobnog povjerenja i empatije, jer omogućuje ljudima da se stave u tuđu poziciju i bolje razumiju svoje perspektive i osjećaje.

Osim toga, aktivno slušanje pomaže razjasniti informacije. Uključuje fokusiranje pozornosti na poruku govornika, što pomaže u izbjegavanju nesporazuma i razjašnjavanju svih pogrešnih predodžbi postavljanjem pitanja i ponavljanjem informacija.

Na kraju, ali ne manje važno, aktivno slušanje je korisno za učinkovito rješavanje sukoba. Olakšava otvorenu i iskrenu komunikaciju, koja može smanjiti napetosti i pomoći u pronalaženju konstruktivnih rješenja za sukobe. Duboko razumijevanjem perspektiva i potreba onih koji su uključeni, rješenja koja zadovoljavaju obje strane mogu se lakše identificirati.

Opis strategije - Verzija 1 , neutralna - promiče empatiju i izgradnju odnosa među učenicima:

Podijelite - identificirajte nešto vama važno što možete podijeliti s kolegom iz razreda. Podijelite tu stvar na način koji vam odgovara. Možete odabrati nešto poput: iskustva u kojem ste uživali, nešto što vaš kolega ne zna, nešto što vam se stvarno sviđa ili nešto što priželjkujete.

Slušajte - sada je vrijeme da slušate. Pažljivo slušaj što tvoj razrednik govori s tobom.

Provjerite - sažmite ili ukratko ponovite važne točke koje vam je kolega iz razreda priopćio. Postavite pitanja za pojašnjenje ako niste sigurni što su značila.

Opis strategije - verzija 2 , afektivna - podržava rješavanje problema/sukoba:

Podijelite - odaberite jedan od scenarija koje je ponudio učitelj i priopćite svom razredniku identificirani problem na pun poštovanja, ali asertivan način. Koristite "ja" izjave (npr. Osjećam se tužno kad nisam odabran da igram u momčadi i na kraju se osjećam izostavljeno). Uvijek se pozivajte na ono što osjećate ili volite, a ne na ono što je druga osoba učinila ili jest.

Slušajte - sada je vrijeme da slušate. Pažljivo slušaj perspektivu svog razrednika.

Provjerite - sažmite ili ukratko ponovite važne točke koje vam je kolega iz razreda priopćio. Postavite pitanja za pojašnjenje ako niste sigurni što su značila.

Preuzmi odgovornost. Vrijeme je da i ti i tvoj razrednik preuzmete odgovornost za ono što se dogodilo. Ovdje možete razgovarati o stvarima koje možete učiniti drugačije u sličnoj budućoj situaciji.

Upute za nastavnike:

Odaberite jednu od verzija aktivnosti koju želite izvesti. Ako dosad niste radili ovu aktivnost, počnite s neutralnom verzijom, a zatim nastavite s afektivnom.

Za afektivnu verziju pripremite niz teških ili konfliktnih situacija s kojima su se vaši učenici susreli tijekom vremena/konflikata u kojima ste morali posredovati među njima.

Podijelite učenike u parove i zamolite ih da identificiraju/izdvoje relevantnu situaciju za aktivnost.

Moderirati i posredovati aktivnost. Intervenirajte suosjećajno kada dođe do neslaganja.

Olakšati aktivnost izvješćivanja; možete koristiti sljedeća pitanja:

Za verziju 1:

Kako ste se osjećali kada je vaš kolega iz razreda podijelio svoje iskustvo ili važnu stvar s vama?

Koji vam je aspekt slušanja bio najizazovniji tijekom ove aktivnosti?

Što mislite, kako ova strategija može doprinijeti razvoju jačih i empatičnijih odnosa među kolegama?

Za verziju 2:

Kako ste se osjećali kada ste svoj problem priopćili svom razredniku?

Koja je najvažnija stvar koju ste naučili slušajući perspektivu svog kolege iz razreda?

Koje ste nove strategije ili pristupe otkrili tijekom ove aktivnosti koji bi vam mogli pomoći da bolje upravljate sukobima ili problemima u budućnosti?

3. Istraživanje rješavanja sukoba kroz književnost i priče

Upute za učitelje:

1. **Odabir materijala** : Započnite odabirom relevantnih knjiga, priča ili povijesnih/društvenih događaja koji se bave temama rješavanja sukoba i donošenja odluka. Osigurajte da su ti materijali prikladni za dob i interese učenika.

2. Planiranje sesija za čitanje i raspravu:

Uspostavite raspored za čitanje i rasprave u razredu. Dodijelite dovoljno vremena za dubinsku analizu i detaljnu raspravu o odabranim materijalima.

Potaknite učenike da unaprijed pročitaju materijale i da zabilježe svoja zapažanja i pitanja tijekom čitanja.

3. Organiziranje otvorenih i interaktivnih rasprava:

Pokrenite raspravu predstavljanjem teme i pružanjem konteksta za materijal o kojem se raspravlja.

Potaknite učenike da podijele svoje vlastite perspektive i iskustva vezana uz konfliktnu situaciju predstavljene u lektiri.

Koristite otvorena pitanja koja potiču na razmišljanje kako biste potaknuli kritičko razmišljanje i potaknuli aktivno sudjelovanje učenika u raspravama.

4. Korištenje grupnih ili partnerskih aktivnosti:

Organizirajte učenike u grupe ili parove.

Potaknite učenike da zajedno rade na pronalaženju rješenja za scenarije sukoba predstavljene u čitanjima ili na stvaranju alternativa odlukama likova.

Zatim se vratite u veću grupu i predstavite i analizirajte identificirana rješenja/alternative, kao i njihove prednosti/nedostatke.

Potrebni materijali:

Knjige ili priče koje se bave temom rješavanja sukoba i donošenja odluka. Oni se mogu odabrati na temelju dobi i interesa učenika i mogu uključivati i beletristiku i publicistiku. Radni listovi ili dokumenti s uputama koji pomažu učenicima da zabilježe svoje misli i zapažanja tijekom čitanja i rasprava.

Dodatni materijali, poput ljepljivih bilješki ili listova papira, za aktivnosti razmišljanja ili isticanje relevantnih ideja.

1. Inkluzija u školi

Cilj ove aktivnosti je pomoći učenicima da prepoznaju, razumiju i izravno doprinesu prakticiranju inkluzije u svojoj školi.

Koraci za provođenje aktivnosti:

Uvod: Nastavnik voditelj raspravlja s učenicima o konceptu različitosti i njezinoj važnosti unutar školske zajednice. Osim toga, govori se o načinima na koje se inkluzija može provoditi u školi (vidi Modul 1).

Razmišljanje:

- Učenici su podijeljeni u male grupe.
- Svaka grupa dobiva samoljepljive ceduljice i upućuje ih da zabilježe načine na koje njihova škola prakticira inkluziju i poštivanje različitosti (npr. programi inkluzije, kulturni događaji, raznoliki kurikulum, itd.).
- Nakon isteka vremena, svaka grupa predstavlja rezultate svog brainstorminga.

Analiza i rasprava:

- Koristeći flip chart ili razrednu ploču, učitelj bilježi sve načine na koje se u školi prakticiraju raznolikost i inkluzija.
- Učenici raspravljaju o pozitivnom učinku ovih praksi i identificiraju potencijalne nedostatke ili područja za poboljšanje.

Ideja:

- Učenici se ponovno dijele u male skupine.
- Svaka grupa dobiva list papira i markere.
- Svaka grupa mora razviti ideju za aktivnost, događaj ili materijal koji se može implementirati na razini škole za promicanje poštivanja različitosti i inkluzije.

Predstavljanje ideja za aktivnosti i rasprava:

- Svaka grupa predstavlja svoju ideju.
- Analizirani su načini na koje aktivnost doprinosi prakticiranju poštivanja različitosti i inkluzije.

Individualni odraz:

- Svaki učenik dobiva nekoliko minuta za razmišljanje o vlastitim iskustvima u vezi s različitostu i inkluzijom u školi.
- Učenici se potiču da zapisuju svoje misli ili razmišljanja na ljepljive cedulje.

Ispitivanje:

Nastavnik postavlja pripremljena pitanja za grupnu raspravu:

- Koji su vas aspekti različitosti u školi najviše iznenadili? Što ste novo naučili o prakticiranju inkluzije u školi?
- Što mislite kako prakse različitosti utječu na atmosferu i odnose u školi?

Zaključak:

Nastavnik zaključuje aktivnost naglašavajući važnost uvažavanja različitosti i potiče učenike da nastave biti otvoreni i prijemčivi prema različitostima u školi i svakodnevnom životu.